

GLASNIK

FEBRUAR 1985, ŠTEVILKA 2, LETO XIX

IMP Glasnik izdaja Delavski svet ozda IMP — Industrijska montažna podjetja v 8.000 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Trebinska 9, telefon (061) 343-342. Člani Odbora za obveščanje ozda IMP so: Anka Brezec, Janez Dolinar, Marjan Gantar, Vladimir Jambor, Lojze Javornik (odgovorni urednik), Jože Jelenko, Jože Kovač (predsednik), Vinko Krizmanič, Jelka Mayer, Majda Slapar, Ivan Šuligoj, Dragica Vake (namestnica predsednika) in Helga Vovk. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

IMP je bil gostitelj sovjetske vladne delegacije

16. januarja je bil v prostorih IMP pogovor sovjetske državno-gospodarske delegacije s predstavniki slovenskih delovnih organizacij — proizvajalk elektroopreme. Sedemčlansko sovjetsko delegacijo je vodil minister sovjetske elektrotehnične industrije in predstavnik sveta mednarodne organizacije Interelektro A.I. Majorec, v njej pa so bili še drugi strokovnjaki s področja elektroindustrije. Delegacija je prišla v Jugoslavijo na povabilo Zveznega izvršnega sveta.

Za IMP je bil obisk visokih sovjetskih gostov zelo pomemben, saj smo ga izkoristili za predstavitev naših proizvodnih zmoglosti v prizadevanjih za izvoz na klirinški trg. Sovjetski gostje so imeli tudi v Ljubljani pogovore na Republiškem izvršnem svetu, kjer sta jih pozdravila podpredsednik IS

Janez Bohorič in podpredsednik slovenske gospodarske zbornice Rudi Kropivnik. Poleg pogovorov s predstavniki Zveznega in republiških izvršnih svetov pa so imeli predstavniki sovjetske vlade in gospodarstva tudi vrsto pogovorov neposredno s predstavniki jugoslovanskih delovnih organizacij.

V Sloveniji je tak pogovor organiziral IMP, sodelovali pa so še predstavniki ostalih članic Interelektro iz Slovenije: Iskre, Tovarne stikalnih naprav in Elektrokovine.

Vse udeležence tega sestanka je najprej pozdravil generalni direktor IMP Franc Kumše, potem pa so predstavniki IMP predstavili srednjepotnostno stikalno tehniko. Vendar pa ni ostalo le pri tej besedni predstavitvi. Sovjetske goste so popeljali tudi na ogled razdelilne transformatorske postaje Ljubljana-Vič, kjer je vgrajena IMP oprema. Več na 2. strani.

Na sliki: sovjetska delegacija med pogovori na obisku v IMP. (Foto: Dušan Škrlep)

Letna konferenca sindikata — obravnavali bistvena vprašanja ozda

Koordinacijski odbor sindikata ozda je imel 29. januarja letno konferenco, ki je bila v celjski Klimi. Glavne teme: obravnava in sprejem poročila o delu in finančno poročilo tega ozdovega odbora sindikata za lansko leto, programa dela in finančnega načrta za letos. Pa še dve zadevi: vprašanje neudeležbe delegatov iz Promonta in PMI na sejah tega odbora ter Razpis letošnjega kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije.

V poročilu o delu Kosa v lanskem letu, je njegov predsednik Ivan Šuligoj povedal, da je Kos kot eno najvažnejših tem obravnaval panožni sporazum in metodologijo o delitvi in razporejanju čistega dohodka, namenjenemu delitvi osebnih dohodkov. Ozda IMP je bil nosilec razprave za celotno gradbeništvo v Sloveniji. V ta namen je bila imenovana komisija, ki je sprejemala pripombe in zaključke sindikata gradbene dejavnosti Slovenije. Komisija, v katero so bili imenovani predstavniki iz vseh delovnih organizacij, je skupaj s strokovnimi službami ozda pripravila osnutek enotne metodologije in drugih aktov o delitvi osebnih dohodkov na nivoju ozda. Kos se je aktivno vključil v razpravo vseh teh aktov in dal nanje tudi svoje pripombe. Njegovo stališče je bilo predvsem, da mora biti proizvodno in kreativno delo ustrezno vrednoteno. To stališče je komisija upoštevala, saj je Kos dosegel, da so se vsi akti v vseh sredinah poglobljeno obravnavali.

Nekatere konference sindikata so bile zelo aktivne, ni pa bila zadovoljiva udeležba Promontovih in PMI-jevih delegatov na Kosovih sejah.

Združevanje sredstev za Kosove skupne akcije je zelo zadovoljivo potekalo, saj so z izjemo tozda Eko Ptuj (ta iz opravičljivih vzrokov ni mogel izpolniti svoje obveznosti) vsi tozdi poravnali svoje denarne obveznosti. Zelo uspešno so bile izvedene zimske in letne športne igre ozda, na katerih iz leta v leto narašča število udeležencev, saj so te igre edini način za spoznavanja in izmenjavo mnenj med delavci v okviru ozda.

Predsednik je poročal tudi o gospodarjenju z denarjem, ki ga je predvidel finančni plan za uresničitev Kosovega programa in dejal, da je Kos dobro gospodaril, saj je prihranil še 140 tisoč dinarjev, ki jih bo prenesel v letošnji finančni plan.

V razpravi o obeh poročilih je Klimin direktor Lojze Zupanc dejal, da bi moral Kos upoštevati, da je IMP zelo heterogen, da ima različna področja dejavnosti in zato različno poslovanje. Pri vseh skupnih akcijah je Kos dobro delal in tudi veliko naredil. Tudi za naprej naj bi pomagal pri reševanju težav, ki bodo nastajale v ozdih in okviru ozda.

Štefan Praznik, sekretar republiškega odbora Sindikata gradbenih delavcev, je v razpravi po poročilih spregovoril, da bi morali preizkusiti

vez med delegati in konferenco delegacij. Prav tako je tudi treba preizkusiti delo v koordinaciji.

Sindikat je bil premalo zavzet pri pridobivanju dohodka.

Pri združevanju sredstev bi morali izhajati iz pridobivanja dohodka.

Ladislav Abraham iz Panonije je govoril o problemih, s katerimi se ukvarjajo v tej delovni organizaciji. Dejal je, da ti niso nastali čez noč. Pokazali so se na pridobivanju dohodka, na nizkih osebnih dohodkih.

Napačna poteza je bila prerazporeditev delovnega časa. Delavci so bili doma in dobivali zamčeni osebni dohodek. Tisti, ki so bili v tovarni, pa so dobili manj kot 15 tisočakov. Od murskosoboške občinske skupščine so v delovni organizaciji dobili naročilo, da morajo poračunati osebne dohodke.

Nadaljevanje na 2. strani.

Do konca februarja osnove plana 1986—90

Konec februarja bo za razpravo pripravljeno prvo gradivo za srednjeročni plan ozda IMP v letih 1986-90.

Kot je poročal na seji ozdove Komisije za planiranje in družbenoekonomske odnose pomočnik ozdovega generalnega direktorja Uroš Korže, so v ozdovi Planski službi že pripravili gradivo srednjeročnih planskih smernic, v katerega je treba vključiti podatke in usmeritve delovnih organizacij na naslednjih treh področjih: programske usmeritve, raziskovalno-razvojni plani ter načrtovane investicije v osnovna sredstva.

Člani Komisije pa so se seznanili tudi z osnutkom Zveznega zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije. Ta novi zakon uvaja nekoliko spremenjen način sprejemanja srednjeročnih planskih dokumentov. Sprejem samoupravnih sporazumov o temeljih planov ni več predviden, pač pa je edini predhodni planski dokument Skupni temelji planov.

Na komisiji, ki je bila 29. januarja, so se dogovorili, da bodo planske službe delovnih organizacij poslane potrebne podatke v štirinajstih dneh, da bi potem ozdova Planska služba do konca februarja pripravila osnutek skupnih temeljev srednjeročnega plana ozda IMP. Ozdov delavski svet pa bo opredelil nov terminski program za obravnavo in sprejem ozdovega srednjeročnega plana 1986-90.

L.J.

Zimske igre IMP 2. marca

Do 23. februarja je rok za prijave za 7. zimske športne igre IMP, ki bodo v soboto, 2. marca na Kopah pri Slovenj Gradcu. Organizirala jih bo delovna organizacija Klima Celje. Tekmovanje v veleslalomu se bo začelo ob 10. uri, teki pa ob 13. uri oziroma eno uro za veleslalomom. Razpis predvideva običajne 3 ženske in 5 moških starostnih kategorij — enako kot lani. Vsaka delovna organizacija lahko prijavi v vsaki kategoriji po 5 tekmovalcev. Torej pohitite s prijavi, ker je čas le še do 23. februarja! V torek, 26. februarja ob 11. uri bo v Klimi žrebanje startnih števil.

Vabilo k sodelovanju na 7. kulturnem srečanju gradbincev

Letošnje, že sedmo kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije bo od 13. do 17. maja v Novi Gorici. Organizirali ga bosta delovni organizaciji Salonit Anhovo in SGP Gorica. Kot običajno obsega razpis tri področja: Likovna dela (slike, kipi, fotografije, tapiserije). Literarna dela (pesmi in proza). Glasbena dejavnost. Organizator bo sprejemale likovna dela od 12. do 16. marca. Oglasite se pri Mariji Kolenc, SGP Gorica, Ulica tolminskih puntarjev 12, Nova Gorica. Literarna dela pošljite do 16. marca na naslov: Organizacijski odbor VII. kulturnega srečanja gradbenikov Slovenije, Salonit, Kidričeva 20, 65210 Anhovo. Za dodatna pojasnila lahko pokličete Edija Lipičarja v anovški Salonit, tel. (065) 51-030. Interneta 225.

Zbor Interne banke — sanacijska kredita Tiu in Elektrokovinarju

Zbor Interne banke IMP je na seji 16. januarja odobril sanacijska kredita iz združenih rezervnih sredstev ozda Tiu in Elektrokovinarju — prvemu 45 in drugemu 15 milijonov dinarjev.

Posojilo Tiu je namenjeno sanaciji finančnih virov, kot predvideva tudi sanacijski program te delovne organizacije. Tio je namreč imel doslej visoka kratkoročna posojila, ki so z obrestmi obremenjevala poslovanje. Ena od pomembnih točk sanacijskega programa te delovne organizacije je torej zagotovitev dolgoročnejših finančnih virov, pri čemer poleg Interne banke IMP pomagata tudi Ljubljanska banka in Idrijski Sklad skupnih rezerv vsak po 45 milijonov dinarjev sanacijskega posojila.

V.d. direktorja delovne organizacije Tio Lucijan Lipušček je delegatom Zbora Interne banke poročal, da v Tiu izpolnjujejo smernice sanacijskega programa in jim bo do konca uspelo zmanjšati izgubo, ki jo je ta delovna organizacija imela ob polletju. Zda so pred njimi težke naloge: znižati stroške, ustvariti homogeno vodstvo delovne organizacije in zdrave odnose z drugimi organizacijami v IMP-ju. Za leto 1985 pričakujejo, da bodo ob izpolnjevanju sanacijskega programa pozitivno poslovali. Sanacijsko posojilo Elektrokovinarju pa je namenjeno za naložbo v okrepitev proizvodnje.

Ena bistvenih točk Elektrokovinarjevega programa je, kot smo že pisali, uvajanje zahtevnejših proizvodnih programov — konkretno opreme za tehnologijo vode. Za to pa potrebuje tozdo novo strojno opremo.

Za Elektrokovinar je bil pripravljen podroben sanacijski program, v katerem so tudi ocene pričakovanih rezultatov, ki naj bi jih dali novi proizvodni

programi. Za uresničitev tega programa bo potrebnih blizu 110 milijonov dinarjev. Interna banka IMP je iz združenih rezervnih sredstev za ta načrt odobrila 15 milijonov posojila, prav toliko bodo odobrili tudi tozdi v okviru IMP-ja iz svojih združenih rezervnih sredstev in ptujski Sklad skupnih rezerv. Sodeluje še Kreditna banka Ptuj s 27, (milijona dinarjev posojila, nekaj manj kot 37,5 milijona dinarjev pa bo prispeval Elektrokovinar iz lastnih virov.

L. J.

Prodajam, zamenjam, podarim — planinsko opremo

Planinsko društvo IMP se je odločilo, da organizira mini sejem planinske opreme »Prodajam, zamenjam, podarim.« Sejem je namenjen planincem in drugim članom IMP, ki bi želeli oddati odvečno opremo ali pa si svojo planinsko garderobo dopolniti. Zato prosimo vse, ki imajo doma kaj primerne, da priložnost izkoristijo, obenem pa pomagajo tudi drugim.

Mini sejem: »Prodajam, zamenjam, podarim« bo konec marca tega leta v jedilnici centralne kuhinje na Vojkovi v Ljubljani. Točen datum in morebitne podrobnosti bomo objavili v prihodnji številki Glasnika. Na sejmu bo tudi priložnost, da se včlanite v Planinsko društvo.

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Najti načine, da izkoristimo sodelovanje v organizaciji Interelektro

Več pozornosti posvetiti izvozu v vzhodnoevropske države

Na 1. strani je kratka vest o obisku visoke sovjetske delegacije, ki smo ji predstavili IMP-jeve proizvodne programe — še posebej na področju proizvodnje elektrotehniške opreme. Tu pa malo več o delovanju mednarodne organizacije Interelektro.

»Obisk visoke sovjetske delegacije je za IMP pomemben dogodek v okviru izvoznih prizadevanj,« je poudaril sozvozd generalni direktor inž. Franc Kumše. »V IMP-ju doslej klirinškemu tržišču nismo posečali dovolj pozornosti, toda moramo začeti bolj intenzivno obdelovati tudi vzhodnoevropsko tržišče. Mednarodna organizacija Interelektro pa je gotovo ena od poti, kjer si lahko obetamo uspehe.«

Ti obeti so zgrajeni na dejstvu, da tozdanji Ten, oziroma delovna organizacija IMP — Emond že skoraj deset let sodeluje v Interelektro.

Interelektro je mednarodna organizacija držav SEV za gospodarsko in znanstvenotehnično sodelovanje na elektrotehniškem področju. Ustanovljena je bila leta 1974 leta 1975 pa se je kot enakopravna članica organizacije vključila tudi Jugoslavija, čeprav ni članica SEV. Namen organizacije je večstransko gospodarsko sodelovanje in specializacija proizvodnje, vse to pa temelji na dolgoročnem planiranju — ugotavljanju potreb držav članic SEV po posameznih izdelkih in njim prilagojene proizvodnje.

Interelektro je organiziran na ravni državnih organov — to je ustreznih ministrstev. V Jugoslaviji takšnega ministrstva nimamo, zato pa imamo koordinacijski odbor za Interelektro, v katerem so predstavniki vseh devetnajstih jugoslovanskih podjetij, ki sodelujejo. To pa so vsi veliki proizvajalci elektroopreme Rade Končar, Energoinvesta, Minel itd. Morda zanimiv podatek: Emond je lani za stroške jugoslovanskega dela Interelektra prispeval 1 odstotek — takšen je tudi delež njegove proizvodnje na tem področju.

Koordinacija dela članic Interelektra se odvija na sedežih enot v Izoli, Novi Gorici in Postojni in to takoj po sprejetju zaključnega računa. Delavci, ki želijo uveljaviti svoje pravice v tem natečaju, morajo dostaviti pravice v kadrovsko službo TOZD Montaža Koper najkasneje 30 dni po tej objavi.

Prijave morajo vsebovati:

1. Za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše:
- a) kupoprodajno pogodbo ali potrdilo o rezervaciji
- b) potrdilo o premoženjskem stanju (dobi se ga na občini stalnega bivanja)
- c) potrdilo o osebnem dohodku delavčevega zakonca za leto 1984
- d) dokazilo o namenskem varčevanju
2. Za gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja:
- a) gradbeno dovoljenje
- b) zemljiško-knjižni izpisek
- c) potrdilo o premoženjskem stanju
- d) potrdilo o osebnem dohodku zakonca za leto 1984
- e) dokazilo o namenskem varčevanju
3. Za adaptacijo ali rekonstrukcijo hiše — stanovanja:
- a) gradbeno dovoljenje ali potrdilo o priglasitvi del
- b) dokazilo o lastništvu
- c) izjavo lastnika stanovanjske hiše ali stanovanja, da dovolji nameravana dela, kadar delavec ni sam lastnik
- d) predračun izvedbe del
- e) potrdilo o premoženjskem stanju
- f) potrdilo o osebnem dohodku zakonca za leto 1984
- g) dokazilo o namenskem varčevanju — kadar gre za večja dela
4. Za nakup stare stanovanjske hiše ali stanovanja:
- a) pogodbo o nakupu, overovljeno na sodišču z dokazilom o namenski porabi kupnine za novo stanovanjsko enoto
- b) potrdilo o premoženjskem stanju
- c) potrdilo o osebnem dohodku zakonca za leto 1984
- d) dokazilo o namenskem varčevanju

Natečaj se zaključuje 16. marca 1985. Prijave v tem roku sprejema splošno-kadrovski sektor v TOZD, ki daje tudi dopolnilne informacije. Prijave se lahko vložijo tudi po pošti na naslov temeljne organizacije v Kopru, Ulica 15. maja 4.

Udeleženci, ki ne bodo predložili zahtevanih dokazil, ne bodo upoštevani.

Predsednik komisije za stanovanjske zadeve in družbeni standard
LOVRENCIČ VALERIJI

Treba pa je še reči, da je podlaga temu dogovarjanju in usklajevanju na državni ravni strokovno delo, za kar je organiziranih 11 delovnih skupin za različne vrste elektrotehniških aparatov in naprav. IMP sodeluje v dveh skupinah: za visokonapetostne aparate, naprave in pribor ter za nizkonapetostne aparate, naprave in instalacijski material. Člani posameznih delovnih skupin se srečujejo enkrat ali večkrat letno na strokovnih posvetovanjih.

Delegata v teh strokovnih skupinah sta inž. Viktor Mlakar za visokonapetostne in inž. Ivo Cvek za nizkonapetostne naprave. Oba menita, da IMP doslej ni izkoristil vloženega truda. Svoje naprave je razstavil na dveh sejnih in leta 1982 je na sejmju v Moskvi dobil častno zlato diplomu za sredjenapetostne odklopne ločilnike. Ti so bili uvrščeni v kataloge in ugotovljeno je bilo, da je ta proizvod deficitaren v Sovjetski zvezi, NDR in na Madžarskem. Kljub temu pa ni prišlo do konkretnih poslov.

Zakaj je tako? Viktor Mlakar in Ivo Cvek poudarjata, da v Interelektro ne moremo pričakovati naročil. Ta organizacija opredeljuje plane in načela sodelovanja, za konkretne posle pa je nato treba vzpostaviti dvostranske stike s posameznimi državami in ustreznimi podjetji v njih. So pa v SEV postavili sodelovanje v Interelektro kot pogoj za dvostranske gospodarske stike. Tako je na primer Iskra imela že prej mnogo poslov s podjetji v Vzhodni Evropi, a se je morala tudi ona vključiti v Interelektro, da lahko te stike ohranja in razvija.

Ivo Cvek je še povedal, da so pravila sodelovanja v Intelektro povsem jasna. Izrecno je rečeno, da kratkoročnih ciljev v tem okviru sploh ni mogoče uresničevati. Določeno je tudi, da gospodarskega sodelovanja ne more biti brez znanstveno tehničnega sodelovanja. Jasno izražena je tudi zahteva, da morajo biti vsi izdelki na svetovni tehnološki ravni.

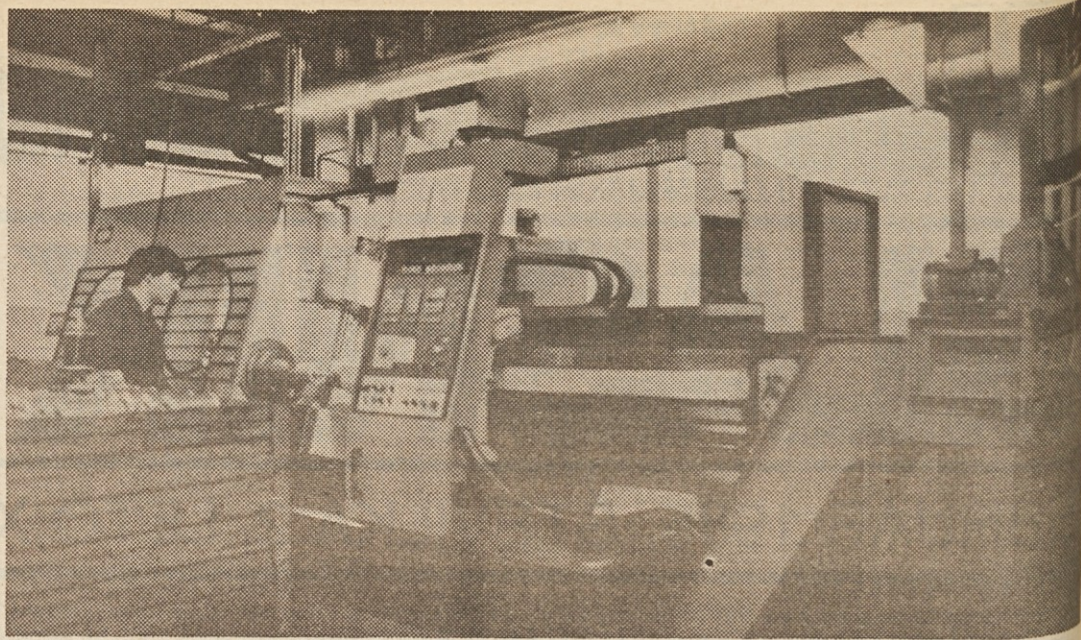
O tem pišemo, ker na splošno velja prepričanje, da je izvoz na klirinški trg nekaj lahkega. V resnici pa ima vzhodnoevropsko tržišče svoja pravila in zahteve, ki jih ni tako lahko izpolniti. Predvsem gre tu za dolgoročno delo, ki terja mnogo naporov, preden sploh pride do izmenjave, zato pa so potem tudi posli dolgoročni, kar je vsekakor velika prednost.

Če potegnemo črto, vidimo, da je bil IMP — Emond doslej v Interelektro prisoten v strokovnem delu, manjkala pa je komercialna obdelava posameznih držav, ki bi pripeljala do poslov. Ivo Cvek in Viktor Mlakar pravita, da so v gradivih Interelektra dobili ogromno dragocenih podatkov o potrebah sovjetskih držav in o zahtevani tehnološki ravni izdelkov. Opozorila pa sta tudi, da je bil v letih 1983 in 1984 celo to strokovno sodelovanje okrnjeno, ker ni bilo deviz za udeležbo na posvetih v tujini.

Odločitev, da se IMP poteguje za organizacijo obiska sovjetske delegacije v Sloveniji, je torej znak, da se odnos spreminja. Janez Marinko, delegat v jugoslovanskem koordinacijskem odboru za Interelektro, je povedal, da je že organizacija obiska za IMP uspeh. Pri naporih za prodor na vzhodnoevropska tržišča se bomo namreč srečevali tudi s konkurenco drugih jugoslovanskih organizacij, ki so temu področju doslej posvečale več pozornosti kot mi. Gotovo pa so ta tržišča dovolj velika za vse.

»Naše želje v zvezi z Interelektrom so, da bi zdaj na osnovi bilateralnih stikov prišlo do pogodb,« je povedal Janez Marinko. »Lahko rečem, da smo dokaj blizu na dveh področjih in sicer pri sredjenapetostnih stikalih tipa MOR in nizkonapetostnih stikalih tipa HBS.«
Vsi udeleženci pogovorov menijo, da so pogovori s predstavniki sovjetske vlade in Interelektra dosegli zaželjeni učinek, saj je minister V. I. Majorec obljubil svojo pomoč v razgovorih z ustreznimi podjetji. Seveda pa bo treba te neposredne stike še navezati. IMP nima svojih predstavništev v tujini, zato pravi inž. Kumše, da se bo treba povezati s Slovenijalcom. Iskro, Genexom in drugimi organizacijami, ki imajo predstavništva v Sovjetski zvezi in nam lahko pomagajo.

LOJZE JAVORNIK

V tozdu Trata Črpalke so septembra lani kupili polavtomatsko stružnico z numeričnim upravljanjem tipa SPT 32 NC + NS 660 CNC, na kateri so začeli delati oktobra. Stroj, ki so ga kupili na kredit, je stal 40 milijonov dinarjev. Dobavitelj stružnice je bil Strojimport »Praga«. Moč tega stroja je 30 kilovatov. Največji premer struženja na tej stružnici je 320 milimetrov, največja dolžina struženja pa 150 milimetrov. Stevilo vrtljajev vretena znaša od 31 do 2240 obratov v minuti brezstopenjsko. Stroj ima dve vpenjalni glavi za orodja, kjer je skupaj možno vpeti 10 orodij.

Stružnico — na njej dela en delavec — uporabljajo za obdelavo podestavov gredi za črpalke GHR, GHN, za natične gredel, za črpalke CL, za ohišja elektromotorjev GHR, GHN, P. Preden so nabavili to stružnico, so del izdelkov, ki jih delajo na novem stroju, delali v kooperaciji, en del pa na revolverjskih polavtomatskih stružnicah. Pri izdelavi izdelkov na tej stružnici se bo povečala kvaliteta izdelkov, zmanjšal se bo izmed izdelka, do petkrat se bodo skrajšali izdelavni časi. Odpadle bodo kooperacije, vredne okoli 10 milijonov dinarjev. Dosedanji rezultati stroja so boljši, kot je predvideno v elaboratu. Stružnica dela v dveh, občasno pa tudi v treh izmenah. Na stružnici bodo delali tudi izdelke za izvoz, ki jih brez tega stroja ne bi mogli izdelati v postavljenih rokih in v zahtevani kvaliteti.

Nadaljevanje s 1. strani:

»Vem za primer« je dejal Abraham, »da je delavec dobil 8.000 din plače. Tako ni čudno, da je prišlo do prekinitve dela.« Se decembra so imeli take osebne dohodke, da so morali nekaterim delavcem doplačati do višine zajamčenega osebnega dohodka.

Nekateri vodili delavci niso sposobni voditi Panonije. Ocenjena je bila tudi moralno politična primerčnost vodilnih. Edini, ki mu delavci zaupajo, je direktor. Izdelano oceno bo obravnaval delavski svet DO, ki bo formiral komisijo. Ta bo ocenila tudi strokovno sposobnost vodilnih delavcev. Če ti ne ustrezajo, bo delavski svet sprožil postopek za njihovo izločitev.

Nadalje je dejal, da bi morale službe, za katere ozdi združujejo finančna sredstva, odigrati svojo vlogo. Mišljen je Marketing in Usmerjevalni razvoj.

»Nisem za delitev sredstev, sem pa za delitev programa, vsaj tistega, ki bi nam kratkoročno omogočil delo. Naloga sindikata je v tem, da nam omogoči doseči, da ustvarimo dohodek. Delavci so pripravljani delati.«

Ivan Suligoj, predsednik Kosa, je glede Marketinga dejal, da je le ta na tapeti na vsakem kolegiju, ker ni zaživel v pravi funkciji, ker ni ustrezno kadrovsko zaseden. Predstavništva,

ki jih ima Marketing, bi morala plasirati izdelke tozdu. Tako pa ima človek občutek, da predstavništva le plačujemo, od njih pa imamo le malo koristi. Pri planih Marketinga bi moral nekaj reči tudi sindikat. Sprašujemo se, kaj imamo od Marketinga.

Ker zadeva Usmerjevalni razvoj, so prisotne kadrovske težave, vendar bi moral prislusniti ozdom. Nekatere zadeve rešuje postransko. Sindikat naj bi dal pripombe glede ustreznosti dela Usmerjevalnega razvoja.

Jože Škafar (Panonija) je povedal, da so delavci Panonije na vseh sestankih postavljali težko vprašanje: »Kaj nam je dal IMP?« Delavci so zahtevali nove programe.

Konrad Kavčič (Klima) je dal pobudo, naj bi na eni prihodnjih sej Kosa pod posebno točko dnevnega reda obravnavali vprašanje ustreznosti Inženiringa, Marketinga in Usmerjevalnega razvoja, saj se na vseh sejah pojavljajo vprašanja, ki se nanašajo na delo Inženiringa, Marketinga, Usmerjevalnega razvoja.

Program dela in finančni plan Kosa, ki so ju obravnavale vse osnovne organizacije sindikata v tozdh in nanj niso dale pripomb, je Kosa na letni konferenci potrdil. Tako bo Kosa letos svoj zastavljeni program uresničil za 2.320.000 dinarjev.

Poleg teh glavnih zadev, so se delegati na letni konferenci Kosa dogo-

vorili še o tem, da bodo konferenca sindikata obvestili o udeležbi delegatov na seji Kosa.

Tov. Štraus, je delegate Kosa seznanil z Razpisom letošnjega Kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije. Kulturno srečanje bo letos od 13. do 17. maja v Novi Gorici. Organiziral pa ga bo Salonit Anhovo. Razpis bo objavljen v IMP Glasniku.

MARIJA PRIMC

Obvestilo iz centralne kuhinje

Porabite zelene bone!

Obveščamo vse naše uporabnike, ki imajo še interne bone (zelene) za regresirano prehrano, da bodo veljali samo še do 1. 4. 1985. Po navedenem datumu s njimi ne bo več možno kupovati hrane v IMP bifejih. V obtoku so novi boni drugih vrednosti in oblike. Uporabnike tudi opozarjamo, da morajo biti mesečni izplačani zneski zaokroženi na 10 din, ker nimamo več bonov po 5 din.

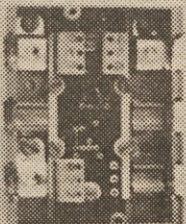
UPRAVNIK CENTRALNE KUHINJE

Fakturirana realizacija v letu 1984

Real.	Plan (v 10 ³ din)		Izvršitev			Indeks izvršitve		1984
	1984	december	december	12 mes. 84	12 mes. 1983	letni plan	plan za dec.	
TOZD	1	2	3	4	5	6	7	8
1. OV	1.505.400	124.647	218.794.815	1.544.393.015	1.047.657.287	103	176	147
2. KM	647.500	62.650	98.031.056	611.347.654	397.337.135	94	156	154
3. MK	644.834	59.968	73.105.423	649.299.524	526.203.375	101	122	123
- SD	8.457	716	883.029	10.306.270	7.136.317	122	123	144
PROMONT	2.806.191	247.981	390.814.323	2.815.346.463	1.978.334.114	100	158	142
4. MM	1.175.000	132.700	317.387.145	1.732.361.915	854.820.739	147	239	203
5. IB	44.400	5.020	7.590.000	52.203.314	34.933.902	117	151	149
6. PROJ	66.300	7.400	7.918.573	70.252.394	49.515.502	106	107	142
7. EKO	577.700	65.100	66.251.828	627.913.714	448.595.161	109	102	140
PMI	1.863.400	210.220	399.147.546	2.482.731.341	1.387.865.304	133	190	179
8. EM	830.000	78.676	184.616.786	1.040.761.898	878.201.595	125	234	119
- brez izvoza	770.000	72.989	61.745.225	807.208.261	620.402.846	105	86	130
9. DVIK	380.493	36.069	49.147.354	352.192.445	268.118.843	93	136	131
10. TEN-E	715.000	67.776	156.512.581	782.659.875	551.170.396	109	231	142
11. TEN-T	590.000	55.927	102.409.305	713.976.217	472.956.068	121	183	151
12. ISO	377.400	35.774	62.902.335	502.004.780	337.720.834	133	176	149
- CK	69.700	6.608	6.926.830	59.667.675	53.371.097	86	105	112
EMOND	2.962.593	280.830	562.515.191	3.451.262.890	2.561.538.833	116	200	200
13. KLIMAT	850.000	108.100	113.492.461	992.846.554	495.500.353	117	105	200
14. TIO	900.000	86.000	81.054.642	729.612.933	607.410.080	81	94	120
15. BLISK	580.000	52.500	55.006.397	521.231.062	349.196.417	90	105	149
16. PAN	2.062.667	192.079	250.320.912	1.728.110.610	1.211.961.925	84	130	143
17. TRATA-A	600.000	48.000	82.031.872	1.017.400.667	520.812.573	170	171	195
18. TRATA-C	550.000	44.000	112.295.620	815.040.580	403.546.943	148	255	202
19. ITAK	315.000	18.900	42.636.543	448.659.467	248.432.067	142	226	181
20. SKIP	611.000	27.200	121.305.074	743.565.043	461.060.978	122	446	128
21. IPKO	528.000	35.055	46.016.979	583.649.446	456.459.184	111	131	173
IKO	2.604.000	173.155	404.286.088	3.608.315.203	2.090.311.745	139	233	141
22. LSNL	1.152.560	99.500	110.059.732	1.209.858.007	859.523.226	105	111	133
23. TA	504.000	43.000	47.027.101	488.928.526	367.753.744	97	109	164
24. VIPO	175.300	13.209	28.989.113	216.726.317	132.445.471	123	219	176
25. LBK	360.000	30.000	42.832.367	401.300.423	227.473.941	111	143	146
LIVAR	2.191.860	185.709	228.908.313	2.316.813.273	1.587.196.382	106	123	180
26. IP	873.000	79.440	128.273.294	1.214.850.098	676.475.652	139	161	132
27. MP	569.500	53.400	73.145.298	618.814.749	469.448.810	109	137	160
KLIMA	1.442.500	132.840	201.418.592	1.833.664.847	1.145.924.468	127	152	203
28. INZ	186.771	15.571	65.642.656	185.929.043	91.396.314	100	422	135
29. MARK	156.184	12.884	12.777.931	126.039.283	95.516.778	81	99	145
30. PB	180.613	15.013	37.133.905	184.057.725	126.541.749	102	247	121
26. ZAST	233.940	19.140	18.933.845	298.517.518	246.042.038	1128	99	140
27. ALCH	251.000	35.000	33.492.424	288.080.031	205.803.267	115	96	137
28. IC	28.233	3.043	3.645.356	32.037.156	23.334.738	113	120	141
IZIP	1.036.741	100.651	171.626.117	1.114.660.756	788.634.884	1108	171	127
- PD	30.244	2.544	50.000	26.907.111	21.183.783	89	20	152
IMP	19.330.196	1.754.609	2.858.640.582	21.621.508.043	14.225.058.288	112	163	

Materiala ne bo več treba uvažati

V tozdu Ten Telekomunikacije je letos inovacijska komisija (njen predsednik je Franc Perme) dobila v obravnavo en sam predlog inovacije — to je »Sprememba vrstnih sponk pri TV odcepnikih.«

Avtorji te inovacije so Marjan Kolarec, Franc Srakar in Rihard Hribar. Pri njihovi inovaciji gre za zamenjavo uvoženih vrstnih sponk z domačimi. To inovacija bodo letos (1985) v tozdu uvedli v proizvodnjo televizijskih odcepnikov (odcepniki se uporabljajo pri kabelski televiziji in pri skupinskih atenskih napravah). Po oceni inovatorjev znaša prihranek na en odcepnik 21,80 dinarjev. Pri letni proizvodnji 20.100 komadov pa prihranijo letno 438.180 dinarjev.

Komisija je ta predlog inovacije obravnavala in ga dala oceniti strokovnim službam, ki bodo ocenile, kakšno korist prinaša inovacija in kolikšne prihranke. Ko bo dobila mnenje strokovnih služb tozda in Emondove Prodaje, bo določila višino nagrade za inovatorje in predlagala delavskemu svetu tozda, da potrdi njen predlog nagrade. M. P.

Tio: Komisija želi usmerjati inovatorje

V Tiu Idrija so v tem mandatnem obdobju sprejeli dopolnjen pravilnik o inovacijah z namenom, da bi se inovacijska dejavnost pospešila. Komisija je v omenjenem obdobju obravnavala in potrdila 4 koristne predloge in to:

1. Nov način izdelave puše zatikala pri požarnih loputih (avtor je Vinko Hvala).
2. Način pritrdjevanja matic pri požarnih loputih za izvoz (avtorja Ciril Hladnik in Marko Cernilogar)
3. Vklonni kamen pri požarnih loputih;
4. Izdelava stranice H nastavnega dela rešetk (avtor 3. in 4. koristnega predloga je Ciril Hladnik).

Pri prvem koristnem predlogu se zmanjšajo stroški materiala in skrajša čas izdelave. Namesto izdelave puše zatikala, pušo izdelajo iz cevi.

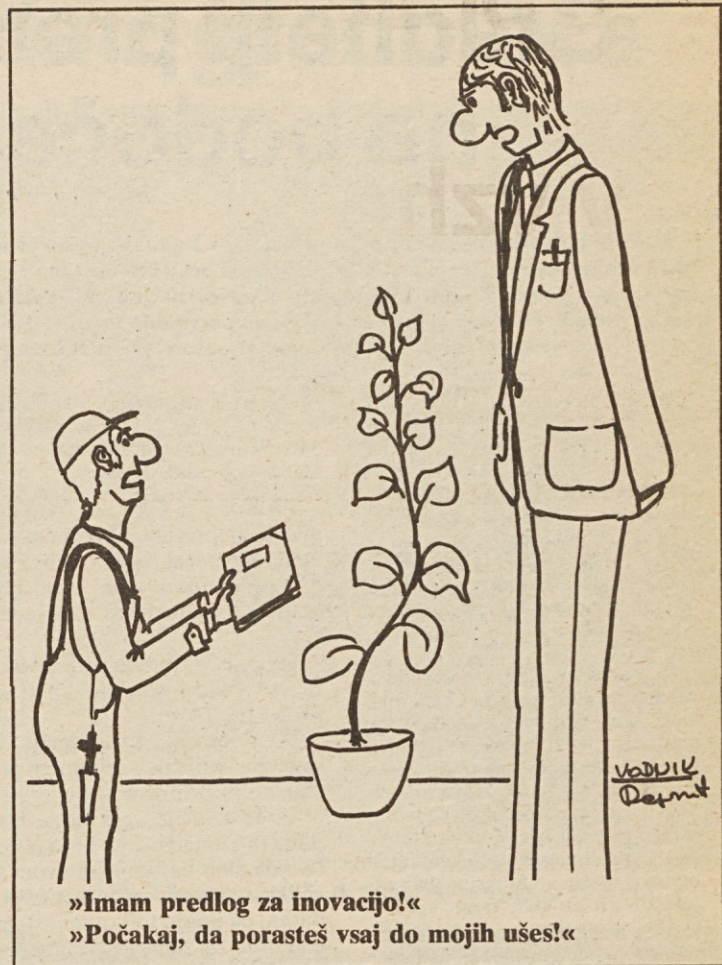
Pri drugem koristnem predlogu gre za to, da namesto varjenja matic na ohišje, le te vtiskava na preši. S tem dosežejo lepši videz izdelka in večjo možnost prodaje na tuji trg.

Pri tretjem koristnem predlogu vklonni kamen pri požarnih loputih je prihranek na času in na materialu. Namesto iz profilnega železa je izdelan iz pločevine, kar je cenejše. Prihranek pri enem izdelku znaša 14,05 dinarjev. Pri izdelavi stranice H nastavnega dela rešetk (četrti koristni predlog) se namesto razreza na škarjah, razreže in hkrati tudi odbije vogale na preši pri čemer sta združeni dve delovni operaciji. S tem je prihranjen čas izdelave. Ta koristni predlog je v letu 1983 prinesel Tiu prihranek v višini 35 tisoč dinarjev.

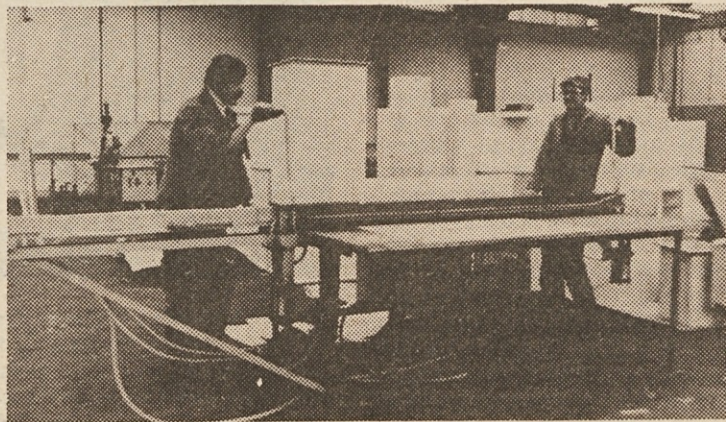
Komisija, ki je lani obravnavala vse te koristne predloge, je za avtorje predlagala nagrade in sicer za Vinka Hvala 10.000 dinarjev kot akontacijo za prvi koristni predlog ter enak znesek za

soavtorstvo pri drugem koristnem predlogu, za Marka Černilogarja 10.000 dinarjev za soavtorstvo pri drugem koristnem predlogu. Za Cirila Hladnika je predlagala tudi akontacijo v višini 15.231 dinarjev za avtorstvo koristnega predloga vklonni kamen pri požarnih loputih. Za ta koristen predlog ima avtor po petih letih pravico tudi do poročila za korišćenje njegove inovacije. Za Cirila Hladnika, ki je tudi avtor koristnega predloga (četrtga) izdelava stranice H nastavnega dela rešetk, je komisija predlagala nagrado — akontacijo v višini 10.000 dinarjev. Za to inovacijo, ki je uvrščena med tehnične izboljšave, ima avtor pravico do pet let koristiti.

V prihodnje bo inovacijska komisija obravnavala še dva koristna predloga (če bo izdelano večje število izdelkov). Za naprej pa bo sanacijska komisija predlagala, na katerem področju naj inovatorji pripravljajo inovacijske predloge.

»Imam predlog za inovacijo!«
»Počakaj, da porasteš vsaj do mojih ušes!«

Naprava za krivljenje juvidur plošč.

Livar: Naredili so dva kokilna stroja

V Livarjevem tozdu Vipo so lani izdelali dva kokilna stroja za vlivanje glav motorjev Wartburg. Izdelala jih je skupina šestih ključavničarjev. K tem strojem so v orodjarni izdelali ustrezna orodja. Podobne kokilne stroje izdelujejo samo v tujini. Primere takih strojev si je v Nemški demokratični republiki ob priliki komercialnih pogovorov ogledal vodja priprave dela iz tozda Vipo.

Ker so v Livarju potrebovali stroj čimprej, so ga morali izdelati sami. Zaradi kratkega roka za izdelavo prvega stroja, so nekaj opreme za stroj uvozili iz Avstrije. Predračunska vrednost tega stroja je bila 3.800.000 dinarjev. Tako so prihranili precejšnja devizna sredstva in v kratkem času — v približno enem mesecu in pol prišli do stroja. Na ta način so lahko v določenem roku izpolnili pogoje za podpis pogodbe o dobavi večje količine odlitkov za firmo Wartburg v Demokratični republiki v Nemčiji.

Glede na povečane zahteve po dobavi omenjenih odlitkov so ob koncu minulega leta izdelali še en tak stroj, pri katerem so uporabili samo domači material in je zato relativno cenejši. Stroj upravlja en delavec.

Za oba stroja, ki so jih izdelali

v tozdu Vipo, je v teku postopek za pridobitev atestne dokumentacije, ki jo bodo dobili od Zavoda za varstvo pri delu. Oba stroja že obratujeta — prvi od lanskega marca, drugi pa od sredine letošnjega januarja.

V prihodnje nameravajo v tem tozdu izdelati tudi kokilni stroj za ulivanje ohišja oljnega filtra za firmo Wartburg iz Nemške demokratične republike. Za stroj, ki ga bodo izdelali v enem mesecu in pol, bodo uporabili nekaj delov od enega izmed starih kokilnih strojev, ki je neuporaben, pri čemer bodo prihranili na času izdelave. Hidravlično opremo bodo prav tako kot za stroj, ki so ga izdelali lani, nabavili pri firmi Hypos iz Mute. Le ta je edina sposobna v kratkem času dobaviti potrebne hidravlične komponente.

M. P.

Monter mora biti marsikdaj tudi inovator

V Klimi montaži je predsednik inovacijske komisije, ki jo je imenoval delavski svet tozda, Jože Kramarič. Pravilnik o inovacijah, za katerega so izdelali pred nekaj leti osnutek, ni bil sprejet, ker je bilo na njegovo vsebino veliko pripomb. V letu 1985 nameravajo ta akt urediti in sprejeti.

V letu 1984 je komisija od številnih predlogov inovacij obravnavala dve tehnični izboljšavi, ki sta bili ovrednoteni in so bile zanje izplačane nagrade v enkratnem skupnem znesku 50.000 dinarjev.

Avtorji tehničnih izboljšav »Priprava za krivljenje juvidur (PVC) plošč« in »Priprava za šiljenje elektrod« so Vojko Cigoj s sodelavci Janezom Bukovcem, Jožetom Grudnom in Nikolo Grujičcem.

Priprava za krivljenje juvidur

plošč se uporablja pri izdelavi kanalov iz trdega PVC-ja. Pri tej tehnični izboljšavi gre za izboljšanje kvalitete dela, za racionalnejšo porabo materiala ter skrajšanje delovnega časa.

Na tej napravi se vogalni spoj veliko hitreje izdelata tako, da je razlika med starim in novim normativom časa 0,7 kilogramov na uro, kar izboljša produktivnost za 28 odstotkov.

Z napravo za šiljenje elektrod se je izboljšalo obnavljanje kontaktnih površin. S tem je odprav-

ljen star način popravljanja elektrod z brušenjem.

Ker je Klima montaža predvsem montažni tozdu, so monterji na objektu pri svojem vsakodnevnem delu velikokrat tudi vsakodnevnimi inovatorji, ker je v večini primerov montaža instalacij še preveč prepuščena odločitvam operativcev in monterja.

Takšne inovacije pa so težko izmerljive in se največkrat merijo z velikim preseganjem norme, s čimer so monterji dodatno stimulirani.

Komisija za inovacije z zanimanjem spremlja vse pismene predloge, ki jih na žalost ni veliko.

Ovejeva inovacija: stroj za čiščenje in razrez cevi.

Se vam zdi Glasnik dolgočasen? Popestrite ga s svojimi članki, idejami, predlogi!

Jeklene cevi zdaj čistijo avtomatsko

Ovejeva inovacijska komisija, ki ji predseduje Stane Korinšek, je v letu 1983 obravnavala dve inovaciji — to sta konstrukcija in izdelava stroja za čiščenje in razrez cevi ter izdelava elementa za varilne aparate DALEX, medtem ko lani ni dobila komisija v obravnavo nobene inovacije.

Avtorja inovacije konstrukcija in izdelava stroja za čiščenje in razrez cevi sta Anton Zajc, vodja delavnice in Rudolf Kunstel, vzdrževalec. Njuna inovacija je po oceni inovacijske komisije vredna približno 470.000 dinarjev. Za inovatorja je komisija predlagala enkratno nagrado v višini 10 odstotkov od vrednosti stroja — to je približno 47.000 dinarjev. Od tega je dobil Anton Zajc kot glavni pobudnik za inovacijo 13.000 dinarjev. Rudolf Kunstel kot glavni snovatelj konstrukcije pa 34.000 dinarjev.

Njuno inovacijo uporabljajo v Ovejevi proizvodnji za čiščenje zunanjih in notranjih površin črnih jeklenih cevi. Prej so cevi čistili ročno z brusilnimi aparati, sedaj to dela stroj avtomatsko in je na ta način prihranjenega precej časa, potrebnih je manj de-

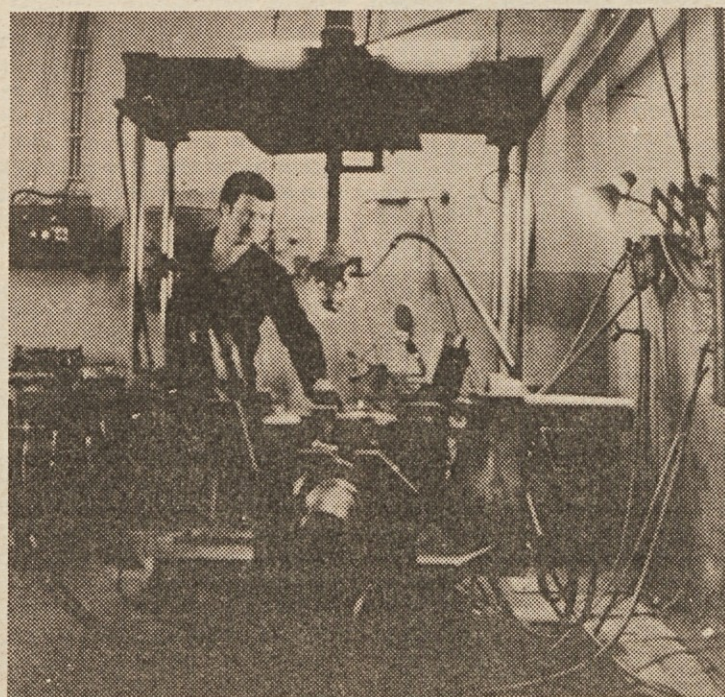
lavcev, saj stroj upravlja en sam delavec.

Avtor inovacije izdelava elementa za varilne aparate DALEX je Lado Zvoljenk, vodja elektromehanične delavnice. Elemente so v Oveju uporabljali za kompletacijo varilnih aparatov DALEX. Le-te so neuporabne dobili iz Iraka. V Oveju jih že dalj časa uporabljajo za organsko varjenje nerjavnih cevi oziroma pločevine. S to napravo je varilcu omogočeno hitro in enostavno upravljanje s celotno konstrukcijo, obenem pa še varčuje z argonom, ki se uporablja za vzpostavljanje zaščitne atmosfere. Komisija je to inovacijo priznala, saj bi bili brez nje uvoženi varilni aparati neuporabni. Za inovacijo je dobil avtor 25.000 dinarjev nagrade. Vrednost stroja se je z inovacijo povečala.

M. P.

Kokilna stroja, ki so ju konstruirali in izdelali v Livarjevem tozdu Vipo za Livarno barvnih kovin (Foto: Marija Primc)

Graditelji prenašajo izkušnje na bodoče upravljalce

Kol 7 je tudi eden naših največjih projektov v Iraku. Kot smo pisali lani v majski številki, so bila montažna dela na projektu uspešno zaključena lani poleti. Zdaj je na projektu skupina 30 ljudi, ki skrbi za vzdrževanje in šola investitorjeve kadre za upravljanje naprav. Tako kot je bila uspešna gradnja objektov, tako uspešno teče tudi šolanje.

Dobre reference, ki si jih je IMP pridobil s pravočasno in kakovostno gradnjo projektov v Iraku, so botrovale sklenitvi pogodbe za izvedbo Projekta Kol-7. Nedaleč od glavnega mesta Iraka, Bagdada, na peščeni ravnici blizu reke Eufrat, smo skupaj s SCT, ki je bil naš soizvajalec za gradbena dela, najprej postavili naselje za bivanje in upravne prostore, napeljali vodo iz reke in nato pričeli z deli.

Razen SCT sta pri gradnji sodelovala še Ingrad iz Celja in Graditelj iz Gornjega Milanovca, skupna vrednost opravljenih gradbenih del pa je bila 135 milijonov ameriških dolarjev. Na površini tisočkrat tisoč metrov je zgrajenih več proizvodnih in skladišnih hal (največja ima površino petinštirideset tisoč kvadratnih metrov) in drugih funkcionalnih objektov. Vsi objekti, razen upravne stavbe, so zgrajeni po montažni tehnologiji, večino materiala (tri tisoč kamionov) pa smo pripeljali iz Jugoslavije.

Vrednost opravljenih montažnih in instalacijskih del na tem projektu znaša 80 milijonov ameriških dolarjev. V slabih enaintridesetih mesecih je bilo narejenih skoraj tisoč kilometrov klima kanalov, položenih tristo kilometrov cevi in sedemsto kilometrov visoko ter nizko napetostnih kablov. Kakovost izdelave in raven opremljenosti vseh objektov sta na svetovni ravni, kar je potrdil tudi investitor, saj je na primer prav Kol-7 eden redkih projektov, ki so dobili poseben dokument: finalni atest oziroma certifikat.

V sklopu te tovarne posebnega pomena so bili zgrajeni tudi vsi infrastrukturni objekti, od energetskih, pa do restavracij, otroških vrtca in zdravstvenega doma. Večino opreme so izdelale jugoslovanske organizacije, največji del Bratstvo in Zrak, prav tako so »naši« tudi projekti.

Odnosi med investitorjem in izvajalci so bili vseskozi odlični, prav tako pa je potrebno poudariti tudi prvotno sodelovanje med delavci IMP-ja, SCT-ja in drugih sodelujo-

čih delovnih organizacij. V konici del je bilo na projektu 1200 gradbincev, 340 instalaterjev in monterjev ter 600 pakistanskih delavcev.

Za Kol 7 je IMP kot izvajalec instalacij prevzel obveznost, da bo leto in pol skrbel za vzdrževanje in medtem tudi usposobil ekipo investitorjevih vzdrževalcev.

Šolanje vključuje vzdrževalce za vse vrste instalacij, ki so na Projektu. To so:

— Vodovod, kanalizacija in irigacija vključno s črpalnimi postajami in pripravo vode.

— Instalacije ogrevanja, hlajenja in klimatizacije, ki so poleg tehnoloških najbolj zahtevne. O velikosti teh naprav govorita podatka, da imajo toplotne instalacije moč 18 gigavatov in da se v največji proizvodni hali vpihuje kar 1,8 milijona kubičnih metrov zraka na uro.

— Instalacije tehnoloških plinov.

— Elektroinstalacije jakega in šibkega toka.

Kako poteka šolanje vzdrževalcev?

Najprej smo investitorju predlagali organizacijsko shemo vzdrževalne službe, je povedal inž. Marjan Križan iz tozda Montaža Maribor. Natanko smo navedli, kakšne kadre bi potrebovali za vzdrževanje in kako naj bo služba organizirana. Investitor je ta predlog praktično v celoti sprejel in formiral kompletno službo z vodjem vzdrževanja na čelu. Služba vzdrževanja ima celo vrsto po branžah organiziranih oddelkov (npr. avtomatika, klimatizacija, priprava vode, jakotočne in šibkotočne instalacije itd.). Vsi ti oddelki imajo svoje vodje. Vidimo torej,

da je vzdrževalna služba velika, kar je zaradi obsežnosti in zahtevnosti naprav nujno.

Investitor je za službo pridobil kadre z ustrezno predizobrazbo — od visoke za vodilne delavce, pa do ustrezne strokovne izobrazbe za vzdrževalce. Seveda pa šolska izobrazba za upravljanje tako zahtevnih naprav ni dovolj. To je bil tudi razlog, da je že pogodba vsebovala tudi šolanje kadrov.

V okviru tega šolanja so kadre, ki bodo upravljali Kol 7 najprej povabili na specializacijo v Jugoslavijo, poslali pa so jih tudi na specializacijo v vodilne svetovne firme, ki so dobavljale opremo (npr. Babcock, Carrier itd.). V Jugoslaviji so se npr. inženirji seznanili s projektno dokumentacijo, vzdrževalcem pa so pokazali predvsem metode meritve. Ta del usposabljanja so začeli še pred zaključkom del.

Mnogo izkušenj so vzdrževalci pridobili tudi v sodelovanju pri zaključnih montažnih delih in pri zagonu. Zdaj pa se usposabljanje nadaljuje in sicer tako teoretično kot praktično pri vzdrževanju naprav. Za teoretični del pripravljajo skupina na Projektu tedenske delovne programe in, ko določeno snov predelajo, tudi preizkuse znanja.

Na splošno pravi Marjan Križan, da ni problemov in je uspešnost šolanja zelo dobra še posebej, če upoštevamo, da so bili člani vzdrževalnih ekip večinoma brez praktičnih izkušenj. Tudi investitor je z usposabljanjem zelo zadovoljen, kar ob vsaki priložnosti poudarja. Tako so odnosi na Projektu zelo dobri.

In še nekaj o naših vzdrževalcih na Projektu! Ekipo vodi inž. Vlasto Boh, ki mu pomagata vodji za strojne in elektroinstalacije. Sicer pa so v ekipi monterji. Edo Vidmajer iz mariborske Montaže je ob tem pripomnil: »Za ta Projekt smo zares zbrali

ekipo najboljših fantov, ki so vsi tudi delali na Kolu 7 med gradnjo, tako da objekt res dobro poznajo, kar pride še kako prav tako pri vzdrževanju kot pri usposabljanju iraških kadrov.«

Na Kolu 7 so se skratka organizirali tako da bi graditelji čim več svojega znanja in izkušenj prenesli bodočim upravljalcem. Investitor to zelo ceni, zato ni čudno, da so že prisotna razmišljanja, ali ne bi bilo koristno, če bi IMP pustil na objektu manjšo ekipo še tudi potem, ko bodo naše pogodbene obveznosti potekle.

Do takrat pa ni več daleč. Poslednji garancijski rok bo namreč potekel 5. avgusta. Naši predstavniki prav nič ne dvomijo, da bo dokončna predaja objekta opravljena brez posebnih težav. Investitor je na tem Projektu doslej podpisal že vse dokumente, ki so potrebni za FAS (končno potrdilo o prevzetju), razen seveda protokola o vzdrževanju dogovorjeni dobi, ki še ni potekla. Tudi to je dejstvo, ki priča o kvaliteti opravljenega dela.

O tem, da dobra organizacija na Kolu 7 ni zamrla po zaključku del, pa govori dejstvo, da so v okviru garancijskega vzdrževanja striktno uveljavljali reklamacije pri dobaviteljih opreme v primerih, ko ta ni ustrezno delovala. Reklamacijski postopki niso enostavni in težko jih uveljavlja, kdor ni dobro organiziran. Mariborčani ob tem dajejo veliko priznanje Franciju Mrharju iz skupine za izvedbo v Ljubljani, ki je vodil te postopke, s katerimi smo prihranili kar precej deviz.

Toliko o Kolu 7. Gradnja je bila uspešna in vidimo, da je enako uspešna naslednja faza, to je vzdrževanje in usposabljanje kadrov, ki bodo upravljali te velike objekte.

SAŠO NOVAK
LOJZE JAVORNIK

Od SCT-ja smo dobili priznanja za uspešno sodelovanje

Še en spomin na otvoritev Projekta 202 D. V okviru slovesnosti so bile v začetku januarja, je SCT podelil priznanja za uspešno izvedbo tega velikega dela. Pri tem so obeležili tudi dobro sodelovanje med SCT in IMP s tem, da so priznanja podelili tudi generalnemu direktorju našega sozda inž. Francu Kumsetu in direktorju tozda Inženiring inž. Rudiju Geršaku. Priznanja jima je izročil SCT glavni direktor inž. Ivan Zidar. (Foto: Sašo Novak)

Občutljive naloge sindikata na deloviščih v tujini

V Glasniku smo že pisali, da imajo IMP-delavci na iraških deloviščih organizirane tudi sindikalne organizacije. Na Projektu 202 D so zaradi velikega števila monterjev ustanovili svojo sindikalno organizacijo, ki jo vodi inž. Miroslav Zidar.

Sindikalno delo je v Iraku seveda precej drugačno kot doma. Miroslav Zidar je to lepo popisal v svojem poročilu:

Vsebinska delovanja:

- Splošna skrb za delavca in delovne pogoje v Iraku,
- Vključevanje v proces samoupravnega odločanja (volitve, zbori, referendum ipd.)
- Zavzemanje stališč do vsebine samoupravnega odločanja (analiza ukrepov, samoupravnih aktov v smislu zakonitosti, splošnih interesov in interesov delavca in politične odgovornosti)
- Zasedovanje rezultatov dela na gradbišču.
- Skrb za dobre odnose in sodelovanje.
- Finančna pomoč posameznikom pri pokrivanju stroškov prometnih nesreč (poseben sklad).
- Sodelovanje pri pokrivanju izdatkov proslav, gostovanj ali srečanj (piknikov) ter športnega udejstvovanja.
- Skrb za dobro obveščanje.

Opis delovanja:

V preteklih letih je sindikat deloval v celoti v smislu zgoraj navedenega obsega in vsebine delovanja. Dosledno je uveljavljal interese delavcev v okviru splošnih interesov in specifičnega položaja, ki ga ima delo na gradbišču zunaj domovine.

Zaradi te specifičnosti delo tukajšnjega sindikata ni identično delu sindikata doma. Po eni strani je področje njegovega delovanja ožje (upravno in politično), po drugi strani (neposredni kontakti, nasveti, pomoč in neprekinjena aktivnost tudi po službi) pa obširnejše, občutljivejše in po svoje odgovornejše kot v domovini. Sodelovanje med družbenopolitičnimi organizacijami je zaradi drugačnih razmer skromnejše kot v domovini. Toda to velja predvsem za formalni vidik, zato pa je večji poudarek na praktičnih stikih, če to terjata določena situacija.

Sestankov je manj (povprečno 6 na leto), so krajši in dosledno operativnega značaja. Redko se pokaže možnost ali pa potreba po načelnem opredeljevanju.

Za posamezna področja delovanja imamo za to zadolžene referente, sicer pa so zadolžitve sprotne.

Tudi iz tega poročila sta razvidna napor in nujnost, da se sindikalna organizacija v resnici čim bolj približa svojim članom. Vsi sindikalni delavci potrjujejo, kolikokrat je v Iraku treba prisluhniti čisto človeškemu problemom delavcev... Sindikat se je v okviru svojih možnosti trudil, da bi omogočil tudi tako daleč od doma ustvariti pogoje za čim boljše počutje. Ena od takih drobnih gest je praksa, da so vsem delavcem, ki so delali v Iraku več kot dve leti, ob odhodu podarili umetniško sliko z iraškim motivom, da jih bo spominjala na čase, prebite v tej deželi.

Servisne delavnice: V težavnih razmerah so opravili izredno zahtevno delo

V prejšnji številki Glasnika smo na 1. strani že omenili, da je IMP v Iraku uspešno končal dela tudi na projektih Servisnih delavnic. Gre za veliko in zahtevno delo, zato bomo projekte Servisnih delavnic podrobneje opisali.

Servisne delavnice je skupno ime za štiri različne projekte na treh med seboj precej oddaljenih lokacijah, 40 do 120 kilometrov od Bagdada.

Nosilec posla in izvajalec gradbenih del na teh projektih je bila makedonska delovna organizacija GRO Pelagonija, kot montaža tehnološke opreme je sodeloval Đuro Đaković, izvajalec vseh instalacijskih del, tako infrastrukturnih in v objektih pa je bil IMP.

Obseg dela ilustrirajo podatki, da je bilo potrebno instalirati 113 objektov s približno 50.000 kvadratnimi metri pokritih površin in položiti 30 kilometrov zunanjih cevovodov ter 25 kilometrov zunanjega kableskega razvoda. Instalacije so obsegale razvode tople in požarne vode, parnih instalacij, acetilena, goriva, stisnjene zraka, fekalne, industrijske in meteorne kanalizacije, klima instalacij ter električnih instalacij šibkega in jakega toka.

Investitor je skoraj vso instalacijsko opremo in tudi velik del instalacijskega materiala dobavil iz Sovjetske zveze že nekaj let pred pričetkom del, ki so se pričela v aprilu 1981. Skladišča opreme in materiala so bila neurejena.

Potrebno je bilo pričeti z iskanjem in sortiranjem opreme in

materiala ter urejanjem dokumentacije za prevzemanje in vgrajevanje opreme in izdelavo spiskov manjkajoče opreme.

Projektna dokumentacija, ki so jo izdelali sovjetski strokovnjaki, za samo izvedbo del ni bila dovolj razdelana, tako da je IMP formiral projektantsko skupino, ki je na gradbišču samem dodala in delno preprojektirala prejeto dokumentacijo, jo ponovno potrdila in tako usposobila za izvajanje instalacijskih del. Vse naštetje težave so fizično izvajanje del zamaknile v leto 1982, našeta dela pa so kontinuirano potekala ves čas izgradnje projektov Servisne delavnice. Manjkajoča oprema je bila delno dobavljena iz Jugoslavije in se je vgrajevala v letu 1984.

Primopredaja instalacij se je pričela v jeseni leta 1983 in je potekala skozi vse leto 1984. Na gradbišču so bili izdelani programi primopredaje posameznih instalacij, ki so definirali vsa pripravljala dela na primopredajo. Ta dela so obsegala dekonverzacijo vgrajene investitorjeve opreme, meritve in preizkušanja instalacij in opreme ter funkcionalne zagone. Dela so potekala počasi, saj investitor ni pravočasno zagotovil zunanjih dovodov potrebnih energetskih medijev ter priključkov na kanalizacijsko mrežo izven projektov, tako da

je IMP dela izvajal s pomočjo provizorijev.

Kljub naštetim problemom je IMP uspešno predal dela po osnovni pogodbi do julija 1984.

Vzporedno z izgradnjo Servisnih delavnic so potekala tudi dodatna dela, ki so bila uspešno končana do lanskega decembra. Posebej je potrebno omeniti izgradnjo 1200 m dolgega parovoda, ki je bil zgrajen v rekordno kratkem času.

Ko govorimo o Servisnih delavnicah, moramo omeniti tudi težave z nastanitvijo in prehrano. Bivalne razmere niso zadoščale osnovnim kriterijem, ki so jih vajeni IMP-jevi monterji na delu v Iraku.

Prehrana in bivanje na projektih servisne delavnice sta bila v resnici slabše urejena, kot smo sicer vajeni v Iraku. Bivalne razmere, ki jih je po pogodbi zagotavljala Pelagonija, smo skušali urediti na raznih nivojih, a brez uspeha, tako da se je ta problem vlekel od začetka do konca del. Slaba hrana in slabe bivalne razmere so vplivale na razpoložanje naših monterjev. Zaradi tega so nam delavci uhajali in raznesli v domovino slab glas o pogojih nastanitve na teh projektih. Mnogi delavci so na projekte Servisnih delavnic prihajali z odporom, ker so vedeli, da jih čakajo slabe bivalne razmere. Še zlasti težko je bilo v konici del, ko je na Servisnih delavnicah delalo 135 monterjev in smo zaradi prostorske stiske morali del

monterjev nastaniti v dodatnih, začasno postavljenih kontejnerjih.

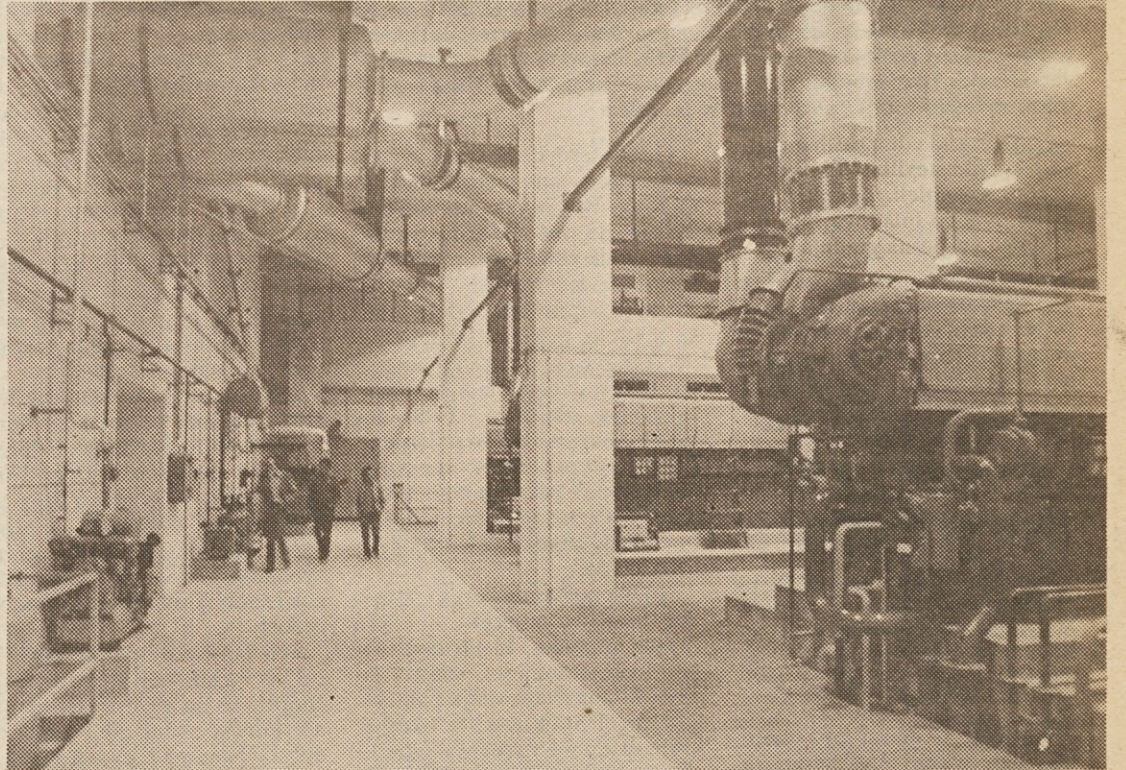
Da bi delavcem vsaj nekoliko olajšali bivanje, smo poskrbeli za možnosti športnega udejstvovanja. Zgradili smo igrišča za mali nogomet in košarko. Fante je šport pritegnil in v raznih tekmovalnih ekipah jugoslovanskih delovnih organizacij so si priborili kar lepo število pokalov in priznanj. Še posebej je treba pohvaliti nogometaše,« sta povedala oba vodja projektov Servisnih delavnic Jože Sovinc in Maks Jovan.

Na koncu tega članka je potrebno poudariti, da so bile na projektih Servisne delavnice delovne razmere težke, delo obsežno in komplicirano. IMP-jevim delavcem je uspelo delo uspešno končati in investitor je zelo zadovoljen, da so bila dela končana v predvidenem roku.

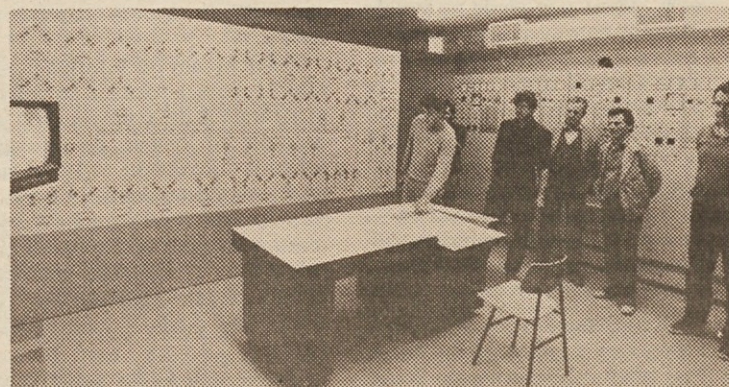
Oba vodja projektov Servisne delavnice, Sovinc in Jovan poudarjata zasluge vseh monterjev in še posebej vodij montaž, ki so kljub težavam in specifični del vztrajali do uspešnega konca.

Ne gre tudi prezreti dobrega sodelovanja z investitorjevimi nadzornimi inženirji in njihovimi sovjetskimi svetovalci. Prav tako so projekti Servisne delavnice močno angažirali tudi SDPR, še posebej direktorja projekta Mirka Dušiča in njegove pomočnike, ki so izvajalcem pomagali pri odnosih z investitorjem in s sovjetskimi svetovalci.

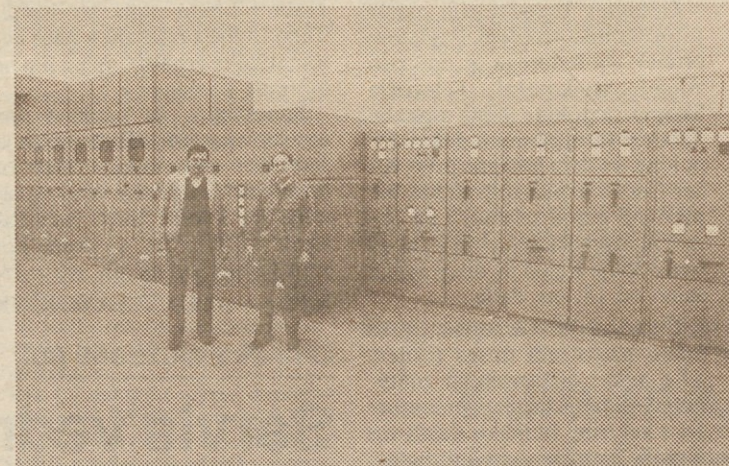
Posnetki z gradbišča

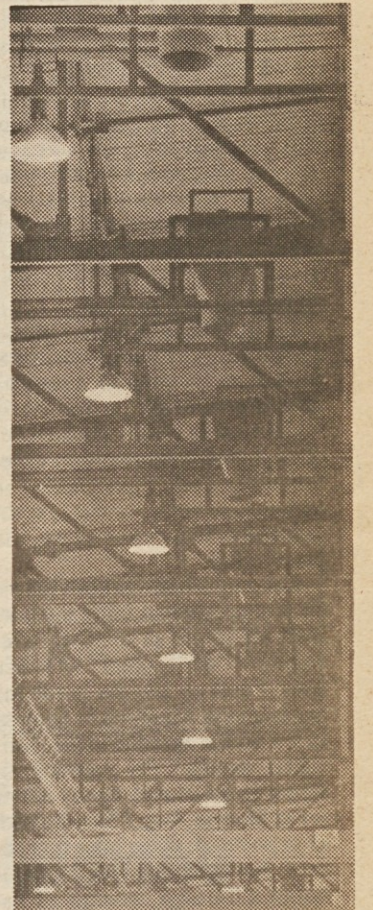
Za rezervo ima Projekt diesel agregate z močjo 2,3 megavata. Tudi to govori o njegovi velikosti.

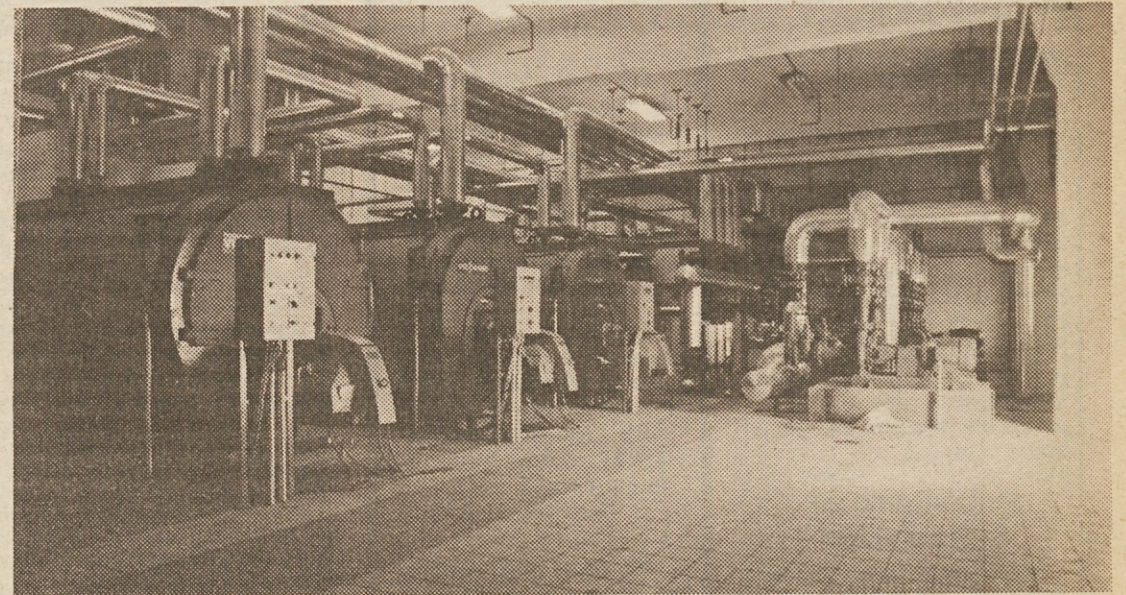
Opravljanje dieselskega agregata je povsem avtomatizirano, kontrolirajo pa ga lahko preko televizijskih monitorjev.

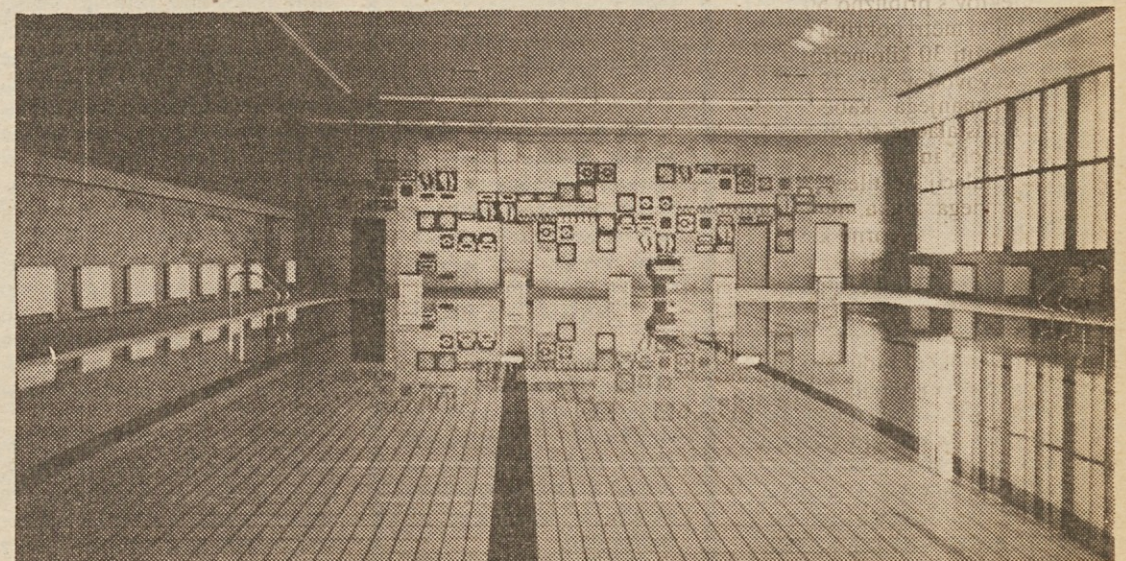
Tozda Ten — energetika in Iso sta dobavila precej elektroopreme za Projekt 202 D.

Detalj prezračevalnih naprav — daljnometne šobe za razporeditev zraka. Izdelek celjske Klime.

Kotlarna. (Foto: Karel Capuder).

Na Projektu je tudi izredno lep pokrit bazen — dolg 33 metrov (Foto Sašo Novak)

Sredi naselja na Projektu 202 D naleti presenečeni obiskovalec na kup kamenja, ki simbolizira Triglav — vključno z majhno maketo Aljaževega stolpa. To so uredili planinci, ki so delovali na Projektu — in tako prinesli delavcem spomin na domovino. Palme pa so našli pri delih na gradbišču in jih z vseh koncev vozili v naselje, kjer so — seveda z veliko skrbjo — vzgojili pravcato oazo, da so imeli vsaj malce zelenega v tisti suhi puščavi.

Zares vsi kot eden

O otvoritvi Projekta 202 D smo že pisali. Na tej strani objavljamo še nekaj gradiva o življenju in delu na tem projektu.

Bilo je v nedeljo po otvoritvi, ko se nas je zbralo v sobi vodje projekta Save Jovanovića nekaj gostov in nekaj tistih, ki so napravili to ogromno delo.

Bil je tu operativec Janez Ocepek iz tozda OV pa dva od njegovih fantov: Vili Jurgec in Janko Klinc, oba iz Elektrokovinarja, pa projektant Dušan Mrak, pa tehnični vodja za energetiko Drago Leben in njegov predhodnik Drago Capuder.

Domačinom je bilo videti, da so utrujeni po velikem delu — Vili na primer je delal še prejšnjo noč. Nič ni bilo tistega navdušenja, ki bi ga človek pričakoval po tako velikem dogodku. Prvič delo za mnoge še ni končano, saj še sodelujejo na meritvah in bodo še naprej delali na projektu v času garancijskega roka in drugič so svoje naredili ogromni napor zadnjih dveh mesecev, pa tudi živčna napetost.

Lepo, mirno smo kramljali o raznih zadevah in pogovor je nanesel tudi na to, kako se dela v Iraku. Po

Janko Klinc in Vili Jurgec.

svoje logična tema glede na izkazane mnogo večje učinke, po svoje pa tudi nemogoča. Koliko ljudi, ki so izkusili vroče iraško sonce, je že poskušalo opisati, kako se tam dela in koliko novinarjev si je že brusilo pero na tej temi! Toda še nihče ni izčrpal vsega njenega bistva.

Zal se tega z besedami ne da povedati — in še manj lahko naredi to kak novinar ali obiskovalec, ki si je samo ogledoval ta neskončna gradbišča in velikanske objekte. Obenem pa čutiš nujno, da bi ubesedil to neizrazljivo, ker je res, da so naši kolegi tudi doli v Iraku opravili zares veličastno delo.

»Vodilni kader, operativci in drugi višji je takšen, da se da dobro delati,« je povedal Vili Jurgec. Pohvalil je tudi odnos vodilnih do delavcev.

»Bolj nas cenijo, kot so nas cenili naši vodilni v tozdu. Tudi organizacija je dokaj dobra, čeprav bi bila seveda lahko še boljša.«

Njegov kolega Janko Klinc je dodal: »Ja, organizacija je tu mnogo boljše, tako po pristopu kot po sposobnosti kadra.«

Vili in Janko sta monterja centralne kurjave iz ptujskega Elektrokovinarja. V Irak sta prišla 10. julija lani. Rada sta šla, seveda zaradi zarada služka. Kot mlada fanta si očitno hočeta ustvariti osnovo za kasnejše življenje — kot toliko drugih. »Že prej volj možnosti,« sta rekla.

V samem delu sta povedala dve stvari: odnos med delavci in organizacija.

O odnosih, delovnih in sploh človeških doslej nismo veliko pisali. A Vili in Janko sta imela prav, ko sta jih poučevala. Ko sem sedel z njima in njunim nadrejenim operativcem Janezom Ocepkom, sem se kar čudil, kako neverjetno povezani so. Zdaj ko so dela pri kraju, se je Ocepkova skupina močno zmanjšala. Le še pet fantov ima od tega so trije delali, četrte pač tečejo in otvoritev. Meritve pač tečejo in treba je bilo vzeti za analizo.

Tudi doma fantje živijo in delajo skupaj na gradbiščih in se med njimi vzpostavijo izredno močne vezi. Po-

stanejo uigrani pri delu in prijatelji v zasebnem življenju.

V Iraku pa je ta povezanost mnogo globlja in mnogo intenzivnejša. Nobena skrivnost ni, da imajo mnoge organizacije tako doma kot na svojih deloviščih v tujini izrazito hierarhične odnose. Pri IMP-ju tega skoraj ni. Seveda ima vsak svoje delovne dolžnosti, a ko so fantje skupaj na gradbišču, pa tudi ko se pogovarjajo o delu ni določilna hierarhija, važno je, da delo napreduje. To pa je cilj, ki ga imajo stalno pred očmi vsi — od vodje projekta pa do zadnjega monterja.

Prav neverjetno je, ko gledaš, kako navezani so drug na drugega ti fantje. Kako predano sta Vili in Janko svojemu operativcu in kakšno odgovornost čuti on do njiju. Pa ne le pri delu. Srečevali se bodo tudi zvečer, če bo čas in če ne bodo utrujeni, bodo šli skupaj kam ven. Če bosta fanta imela probleme, bosta prišla k Janezu Ocepku, se mu potožila in ga prosila, naj jima pomaga. Naj bo to dopust, naj bo karkoli drugega. »Ja, na koga naj se pa obrneta, če ne name?« pravi Ocepek.

Seveda ta neverjetna navezanost drug na drugega, to izredno kolektivno vzdušje, ta zavest, da vsi delajo za isti cilj, gotovo vpliva na to, da je delo hitreje opravljeno in so fantje pripravljeni prevzemati ogromne napore.

Druga zadeva je organizacija dela. Temu so jasne tako na projektu, kot v vodstvu Delovne enote Irak kot v matičnih organizacijah doma. Na projektu 202, pa tudi na drugih gradbiščih so nekateri pristopi povsem drugačni, kot smo vajeni doma.

Ena od zelo pomembnih zadev je tesno sodelovanje med projektanti in monterji.

Projektant Dušan Mrak, ki je bil na projektu praktično vse faze dela, je rekel takole: »Imeli smo naravnost neverjeten kontakt med projektivo in delavci na gradbišču. Ves čas smo se sprosti dogovarjali z monterji. Tu ne poznamo tega, da projekt oddaš in sploh ne veš, kako so ga izvedli — to, kar je doma običajno. Tu smo od monterjev takoj dobili povratne informacije včasih sicer na malo grob način, a za delo je bilo to izredno spodbudno.«

Vili Jurgec je ob tem vprašal: »Če bi kdaj doma delali tako velik projekt, me prav zanima, ali bi se tudi tako organizirali.«

Drago Capuder je menil: »Prav gotovo bi se doma ne organizirali tako dobro. Toliko kot je tu projektant sodeloval z izvedbo, toliko doma nikoli ne bomo.«

Tudi Janez Ocepek meni, da je bilo to tesno sodelovanje s projektivo izredno pomembno za uspešno delo. Pri tem pa je bilo seveda glavno, vodilo čim prej in čim bolje narediti. »Tu je pač tako: To, o čemer se danes pogovarjamo, moramo čez dva dni narediti. Tu ni časa za dolge diskusije: pa če bi, pa kaj bi, pa kdo bi. Tu je treba delati. Kolikokrat se je zgodilo, da smo pri izvedbi prišli do kakšne

pomanjkljivosti ali napake. Šel si k projektantu in čez dve uri si že imel projekt v rokah, da si delal naprej.«

Dušan: »Saj so tudi doma roki, a tu so zares.«

Janez: »Ja, to je bila prava povezava umskega in fizičnega dela. Mislim, da bi jo morali na velikih projektih še bolj razvijati.«

Dušan: »Tu skupaj živimo in skupaj delamo.«

Janez: »Ja, tu smo pravi kolegi. Pa čeprav smo včasih sodelovali z nasmehom naočarke, smo bili kolegi.«

Dušan: »Mogoče isti ljudje doma ne bomo nikoli več tako lepo sodelovali.«

Janez: »Saj ni mogoče. Pa če bi ti tudi hotel, poznam način dela in vem, da ne boš mogel. Ko boš dal projekt iz rok, boš dobil v roke drugega. Ne boš mogel delati, kot si delal tu.«

Seveda organizacija ne vsebuje le opisanega tesnega sodelovanja med projektivo in izvedbo — tu je še cela vrsta drobnih in večjih prijemov in pristopov, ki so omogočili, da je bilo v kratkem času zgrajenih toliko objektov.

In ne nazadnje, morda celo najbolj pomemben je odnos do dela. Morda vam bo kaj povedal tale primer. Janko Klinc je tisti popoldan ko sem zbiral te podatke spal. Prejšnje dni je bilo delo napeto, on sam je delal vso noč še prejšnji dan, to pa je bil dela prost dan, pa si je nabiral moči. Ocepek je naredil šalo, pa mu je rekel: »Janči, vstani, nekaj gremo zavariti!« Janko se je zbudil iz trdnega spanja in nič ni vprašal, zakaj, kje in kaj. Še ne prav prebujen, je segel z roko po delovni obleki, vprašal pa je samo: »Kje je pištola.«

Seveda je bila to šala, dokazuje pa dvoja:

Prvič, da se je kaj podobnega gotovo mnogokrat zgodilo zares. Morda bi bil Janko manj presenečen, če bi ga Janez odpeljal s hrucerjem nekam na teren varit, kot je bil, ko smo potem sedli in se pogovarjali o delu in življenju v Iraku.

In drugič, da se tam ljudje prav zares niso vajeni izmikati delu. Nobenega razpravljanja ni, nobenega prepričevanja. Če je treba delati, človek vzame orodje, pa dela. Zato pa tudi veliko naredi.

Jasno pa, da takšne akcije niso bile vsak dan. Navsezadnje smo rekli, da je bilo delo dobro organizirano. Delalo se je premišljeno, načrtno in učinkovito. Seveda pa so bili tudi nepredvideni dogodki — kako jih ne bi bilo na tako velikem gradbišču! — in takrat je morala delavcev še posebej prišla do izraza.

In pa zadnja dva ali trije meseci so bili naporni. So pa fantje naredili toliko, da celo investitorjevi nadzorni inženirji ne morejo verjeti. Še poleti so prihajale komisije in niso verjele, da je to delo možno končati pred koncem leta. Gradbinci in monterji pa so verjeli v svoje sposobnosti in končali so dela celo pet dni pred rokom.

»Edino to je žalostno, da zdaj, ko je delo narejeno, odhajamo,« je rekel nekoliko trpko Drago Leben.

LOJZE JAVORNIK

Karel Capuder in Drago Leben.

Kaj vse smo lepega sklenili in se dogovorili

V mislih dobri, v dejanjih...

Naš neutrudni sodelavec Franc Vodnik se nikakor ne omejuje le na pisanje prispevkov za Glasnik, pač pa tudi stalno spremlja to, kar pišemo. On očrtno ne priznava rekla: »Nič ni tako starega kot včerajšnji časopis.« Dokaz je tale prispevek! Avtor je zbral naslove nekaterih lani objavljenih člankov in dodal še nekaj svojih komentarjev. Seveda, ko opozarjamo na napake in pišemo lepe programe, delamo to, da bi bilo jutri boljše. Na koncu pa se izkaže, da imajo takšne teme trajno vrednost. Zai, moramo reči.

Kako fino je, če vsak s svojo glavo misli, ki ni tako slaba, če ne pride pod vpliv. Take glave so imeli tudi naši tozdi, od katerih so po dva ali trije rekli, demokratično kajpak na referendumu svoj NE ostalim osemdesetim odstotkom IMP-jevcev. Pa je tako zmagala manjšina nad večino in na začetku leta smo imeli v listu naslov:

PREDLOG NI BIL SPREJET
Dajle, če bi prepričljivo znali, kot recimo vemo za svoj spol, potem bi se od vruga bali vzrokov, kar smo prebrali:

DISCIPLINSKI POSTOPKI STANEJO.

Velika škoda je, da često ne vemo, kaj je dobro, pa zato ne dosežemo naslov:

NAGRADA ZA DOBRO DELO.

Kar mnogi med nami so sposobni, da res stopijo na skalno glavo, daleč pa je zmožnost priti do pohvale:

OSVOJILI MNOGO VRHOV (storilnost).

Ljubezenski dogovori večkrat uspejo kot ne. Kar se skupnosti tiče, ga pa tako radi lomimo, da smo primorani odkriti:

DOGOVORE MORAJO VSI SPOŠTOVATI.

Vikamo se v tuje zadeve, vrtamo si nos, opravljamo, šimfamo, ampak smo zato in še za kaj dobili lekcijo:

NI DOVOLJ BRSKATI PO NAPAKAH DRUGIH.

Za kaj vse smo zreli, pa kunšini, da kar škoduje, a vendar doživljamo:

ZAKAJ JE VEČ NEMOČI KOT MOČI?

Zaradi ljubega miru si marsikaj oprostimo, drežamo pa tudi v osje gnezdo, ali bistveno radi izpurnimo, čeprav gotovo velja:

DOSLEDNOST — EDINA REŠITEV.

Ko nekemu hočemo desetkrat reči, da je Janez, bo rek: »Vem, da sem to.« Zato pa se nam noče kaj drugega prijati, da ne bi morali neštokrat ponavljati z znano besedo

UKREPI ZA KVALITETNEŠA DELA.

Smu v času mnogih dogovorjanj, sklepov, potem se s polnimi glavami dobrih namenov vračamo v svojo sredino

SPORAZUM VELJA ZA VSE!

Taki smo, da svoje napake javno neradi priznamo. A vsako lahko upravičeno reče:

»**VSI VIDJO, DA NE ZABUŠAVAM.**«

Na začetku vsakega leta si kaj lepega voščimo, želimo in obljubimo, potem pa ne bi bili ljudje, če ne bi kršili pravil, pozabimo včerajšnje izjave in tako se mora prebrati

PROGRAMSKO ČIŠČENJE IN BOLJŠA ORGANIZACIJA DELA.

Ker pa ne gre tako, kot je potrebno, se apeli tako pogosto ponavljajo, po mesecu dni, čeprav v drugi obliki z istim namenom naslova

KULTURA IN ŠPORT BLAŽITA DOMOTOŽJE.

V življenju si upamo biti tudi pikri, pa ne zato, ker smo sami neka super kvaliteta dejavnosti, ampak rečemo:

LENARJENJE NE BO VRNIL MOČI!

Kar smo lani slišali, se ne sme tudi letos pozabiti, ker nas po naši zaslugi spremlja podobno stanje, da bo treba globoko prislutniti spoznanju:

ZAOSTRENE GOSPODARSKE RAZMERE TERJAJO ENOTNOST.

V obraz nam mečejo, da zaostajamo pri tehničnem napredku pa tudi pri kvalitetni in hitri izdelavi proizvoda, pa si zato o tem glasno povemo (z različnimi učinki, kot vedno) da moramo dati:

PODPORO TEHNOLOŠKEMU NAPREDKU.

Kako veseli smo, če nas kdo pohvali. Niti ne pomislimo, če to res zaslužimo! Ker pa je tako, ni čudno, da je nekemu glasno ušlo

NAGRADA KOT SPODBUDA ZA DELO.

Kako veliko nas je, ki si doma želimo red okrog sebe, a zunaj doma se čisto spremenimo. Ni čudno, da pride nekdo do glasnega spoznanja:

MLAČNOST DO DISCIPLINE.

Večinoma dobro vemo, kaj je prav, le to izvajati in potrjevati je često oddaljena stvar. A kdo se le najde, da ni tak in želi:

PROBLEME MORAMO ODLOČNO REŠEVATI!

Varčevanje je lepa čednost, če to delamo pri materialu in delovnem času. Na žalost pa najbolj varčujemo ravno tam, kjer ne bi smeli, pa je zato bilo treba predlagati:

NE SMEMO VARČEVATI NA RAČUN ZDRAVJA IN VARNOSTI DELAVCEV!

Da pa gre v našem življenju res tako, kot je prav, ni dobro le tisti, kar mislimo in si želimo. Pogoj za napake je tudi potreba, ki nam sicer ni čisto na jeziku, namreč:

VAŽNO JE IMETI PRAVO INFORMACIJO.

FRAN VODNIK

Livarjeva mladina snuje celo vrsto akcij

Stalni stiki s štipendisti

Livarjeva mladina je bila v preteklem mandatnem obdobju dokaj aktivna na različnih področjih v posameznih komisijah. Največ so delale komisije na področju športa in kulture. Na drugih področjih pa so bile premalo samoinicijativne. Ker komisije niso delale tako, kot je bilo predvideno v letnem planu, je bilo delo v osnovni organizaciji ZSMS tako organizirano, da je predsedstvo delalo na vseh področjih in ob podpori članov komisij vodilo vse akcije.

V minulem mandatnem obdobju se je spreminjal sestav predsedstva zaradi odhoda članov iz delovne organizacije, pa tudi zaradi nedelavnosti nekaterih članov.

Na idejnopolitičnem področju je mladina izpeljala nekaj svojih akcij, nekaj pa na pobudo Občinske konference ZSMS.

V začetku leta 1983 sta se predsednik in sekretar OO ZSMS udeležila v Višnji gori občinske politične šole, ki jo je organizirala občinska konferenca ZSMS Grosuplje, kjer sta dobila navodila za nadaljnje delo Livarjeve mladine.

V začetku mandata je Livarjeva osnovna organizacija mladine našla stike z Občinsko konferenco mladine, vendar je pozneje sodelovanje splahnelo.

Osnovna organizacija mladine je dobro sodelovala z Livarjevimi štipendisti. Da bi se mladinci iz te delovne organizacije spoznali in povežali z bodočimi delavci, je bilo precej priložnosti tako na internih, lokalnih in republiških delovnih akcijah kot tudi na športnih srečanjih itd. Štipendisti so Livarjevim mladincem pomagali pri organizaciji srečanja Promontovih, Panonijinih, Bliskovih in Livarjevih mladincev. Zato pa so jih Livarjevi mladinci povabili na izlet po Prekmurju.

Livarjeva mladina je na osnovi obojestranskih interesov in želja sodelovala z mladimi iz šolskega centra Josip Jurčič.

Ena od nalog iz programa Livarjeve mladine: povezava med OO ZSMS v občini Grosuplje in sozdomu IMP pa ni bila dovolj uspešno uresničena. Uspešno pa je bilo povezovanje mladine v okviru sozda IMP.

Tradicionalno srečanje mladih Panonije, Bliska, Promonta in Livarja, ki so ga organizirali Livarjevi mladinci, je rodilo pričakovane rezultate, saj so se mladi iz omenjenih ozdov pobliže spoznali.

Lani je tako srečanje organizirala Panonijina mladina. Livarjeva mladina je bila (skupaj s Promontovo) glavni pobudnik za ustanovitev koordinacijskega odbora ZSMS na ravni sozda IMP, kar pa se ni uresničilo tako kot so si mladi zamisljali, za kar je več razlogov: slabo delovanje skoraj vseh osnovnih organizacij ZSMS v sozdu (posebno je kritično v Ljubljani) in pa neaktivnost mladih v nekaterih osnovnih organizacijah. Akcija za ustanovitev KOS mladine še vedno teče. Da bo pa to organ na ravni sozda res ustanovljen, pa bo potrebno bistveno več narediti kot je bilo doslej.

Ena od nalog Livarjeve osnovne organizacije ZSMS je bila tudi pridobivanje — evidentiranje članov v ZSMS in predlaganje mladih v Zvezo komunistov.

Osnovna organizacija mladine je izdelala pregled o tem, koliko mladincev je pripravljenih aktivno sodelovati v mladinski organizaciji. Z rezultati evidentiranja so mladi v Livarju samo delno zadovoljni.

spodbujali, da bi še bolj uspešno delal, ker se trudi dokazati, da je sposoben svoje napake popraviti, ga izločijo ter ostane izobčenec za vedno.

USPEŠNO IZDRAVLJENA

VERONIKA GORLJAR

Smeti in nesnage ne maramo

Ne znamo organizirati

Mnoge poklice v življenju tudi po večkrat obravnavamo tako ali drugače, tistih z metlo in smetišnico pa ne. O pač, pometaji, snažilke še vedno predstavljajo staro osnovo, ko se gre za vrednotenje del in nalog. Njim se napiše relativno razmerje 1,00 (no, navadno tudi začetniku to malo dvignejo bolj iz obzirnosti), da potem ima lahko najvišji v podjetju 1:6, kar bi rekli, da je šestkrat več vreden. Tudi po novem je predlagano, da bo imela tovarišica z metlo najnižji razred najvišji pa sedemintridesetega.

Vsako družbeno koristno delo je potrebno, samo s to razliko, da se ne glede na vse enako, ker tudi vsi enakega dela ne morejo opravljati. Ker pa pri vsakem delu znamo najti še to, da bi se dalo to pa oorejo opravljati, se tudi glede higijene večkrat lahko ja dodatno pove. Skrb za snago po obratih in pisarnah se navadno poveri osebam, ki so nekako (brez zamere) nepriljavne za kako drugo delo, oziroma je to zanje najlažje delo. Zgodilo se je celo, da je nekdo v želji spremeniti službo v prošnji napisal: »da sedaj tam zamuja po pol ure, pa ga kritizirajo...«. In kljub tej odkritosti so ga sprejeli in resnično mu ni treba biti žal, kajti dnevno ima za kaki dve uri dela, potem se pa kratkocasi s sprehajanjem. Ravno zaradi tega primera je nastal rek: »Smeti dovolj, čistilci pa brez dela...«

»Za to razporejamo delo čistilcem naredimo napako. Pokažemo jim osnovno delo v nekem sektorju, pa se zgodi, da ima nekdo še preveč, drugi pa komaj toliko, da se malo razgiba. A zdaj mi niti ne gre za to, koliko kdo veliko ali malo čisti, ampak še za nekaj drugega. Navadno se določijo čiščenje notranjih prostorov, dvorišča pa prepustimo dežju in vetru naj jih onadva počistita.

Nedavno je ravno tisti s slabo delovno disciplino hodil okrog zaboja z ostruški, ki jih odkupuje Dinos. Vmes, posebno ob zabojih je bilo dosti kartona, ki tja sploh ni spadal in sploh ne spada na dvorišče. Vendar delavec, o katerem govorim, kaj šele, da bi karton odnesel tja kjer se tak material zbira. Pa drugi primer: Na velikem dvorišču ob prometnih linijah razbite salonitke, ki se jih tedne in tedne nihče ne dotakne. Tako je, ker ni določeno za to delo nihče, da bi pa to opravil poleg drugega dela, ne pride nikomur na misel, kot tudi ne to, da bi počistil kake bolj zakote kotičke, kjer so zbirališča smeti in razne navlake. Da bi tisti, ki imajo premalo dela za osem ur, vlačili z raznih mest steklenice in jih nesli na prvo mesto, ne takih tudi nič, a bili so.

Očitno delavcem zmanjkuje samoinicijative za red, ravno tako kot manjka poslušna pri tistih, ki morajo na to misliti in tudi nadzirati skrbnike za red. Skozi čistočo bi se morali pogovarjati o primernosti osebnih dohodkov za čistilce, kajti ravno pri teh opravilih se da doseči zelo vidne in čiste rezultate. Bi poskusili?

FRAN VODNIK

je zapisala v program naslednje naloge:

1. Organiziranje pogovorov o aktualnih problemih mladih pri vključevanju v delo in življenje kolektiva in zunaj kolektiva.

2. Sodelovanje na občinski mladinski politični šoli.

3. Evidentiranje novih članov za mladinsko organizacijo in za sprejem v ZK ter njihovo usposabljanje.

4. Sodelovanje z OO ZSMS v občini Grosuplje in sozdu IMP ter koordinacijskim svetom sozda IMP.

5. Sodelovanje pri izvedbi in organizaciji delovnih in tovariških srečanj z osnovnimi organizacijami, v občini Grosuplje, v sozdu IMP in v DO Livar.

6. Sodelovanje s štipendisti.

Komisija za šport bo organizirala rekreativno športne prireditve (letne in zimске) ter na njih sodelovala; organizirala strelske sekcije (vođenje treningov in organiziranje tekmovalj).

Delo komisije za mladinske delovne brigade, splošno ljudsko obrambo in družbeno samozasčito bo letos evidentiranje brigadirjev za mladinsko delovno brigado Jože Kovačič, za lokalne mladinske delovne akcije, ki jih organizira občinska konferenca ZSMS Grosuplje, organiziranje delovne akcije v Livarju ter sodelovanje pri pohodu po poteh okupirane Ljubljane in II. grupe odredov.

Program Livarjeve mladine pa vsebuje še druge naloge in dolžnosti: aktivno vključevanje v delegatski sistem, sodelovanje pri evidentiranju možnih delegatov v delegacije sisov, samoupravne organe v delovni organizaciji in za naloge v osnovni organizaciji ZSMS, spremljanje in analiza politike zaposlovanja, izobraževanja in stanovanjske politike v DO, tekoče spremljanje zaposlovanja delovne organizacije: sodelovanje s koordinacijskim svetom ZSM sozda IMP; priprava polletnega in letnega poročila o delu osnovne organizacije ZSMS ter objava v Glasilu Livar in na oglašnih deskah.

MARIJA PRIMC

Niste dovolj informirani? Povejte, o čem naj pišemo v Glasniku!

Program mladine v celjski Klimi

Kulturne, športne in delovne akcije

Klimini mladinci so 12. decembra lani sprejeli program aktivnosti za letos. Z njegovim uresničevanjem bodo prispevali k reševanju problemov družbenega razvoja v sedanjih zaostrenih ekonomskih in političnih razmerah.

Program je precej pester in je razdeljen po mesecih. Vanj je vpeta vrsta nalog, ki jih bo mladina Klime letos opravila. Tako bo mladina ocenila delo v minulem obdobju, pripravila finančni plan, izdelala program dela za naprej. Pripravila bo pohod po poteh XIV. divizije in se ga udeležila. Udeležila se bo IMP-jevih zimskih športnih iger, turnirja v malem nogometu, ki ga bo organizirala Kulturna dijaška zveza iz Avstrije, zimskega športnega srečanja (skupaj z OO ZSS). V programu je predvidela politično izobraževanje, idejno politično izobraževanje, udeležbo mladinskega vodstva na tridnevni politični šoli, udeležba na seminarju pri občinski konferenci ZSMS. Organizirala bo po dogovoru z direktorjem tozda Industrijska proizvodnja prostovoljne delovne akcije, spremljala aktivnosti evidentiranja prstovalne delovne akcije, spremljala aktivnosti evidentiranja za MDB, opravila priprave na odhod mladincev v mladinske delovne brigade, spremljala bo delo brigadirjev, opravila delovno akcijo (čiščenje okolja).

Mladi bodo sodelovali pri organizaciji proslave dneva žena. Pripravili se bodo na štafeto mladosti in na sprejem Titove štafete. Skupno z osnovnimi organizacijami sindikata v Klimi se bodo pripravili na praznovanje 1. maja in organizirali praznovanje, prav tako tudi za dan republike. Pripravili se bodo na občinsko tekmovalje Tito—revolucija—mir ter se ga udeležili. V programu so si nadalje zapisali ekskurzijo učencev iz Osnovne šole Smartno v Rožni dolini v Klimi in sodelovanje z učenci te šole. Načrtujejo družabno srečanje, srečanje mladincev v naravi »picnic«, družabno srečanje mladih — trim akcija, poučno ekskurzijo in ogled znamenitosti Slovenije, udeležbo na pohodih in proslavah. Izdelali bodo program praznovanja me-

seca mladosti, predlagali najaktivnejše člane OO ZSMS za dobitnike plakete mladosti ter praznovati mesec mladosti po programu Občinske konference ZSMS. Sodelovali bodo na tekmovalju »Mladost v pesmi, besedi in spretnosti.«

Pripravili se bodo na komemoracijo ob dnevu mrtvih in se jih udeležili ter uredili spominska obeležja iz NOB. Organizirali bodo okroglo mizo na temo: Delo in nedelo v družbenopolitičnih organizacijah v Klimi.

V vrsti nalog so še seznanitev z vsebino razprav in kvizov, udeležba na svečani proslavi ob dnevu JLA, pregled evidentiranja mladih za sprejem v ZK, podelitev nagrad Mladi delavec — samoupravljalec, priprava na volilno konferenco, priprava programa dela za naslednje obdobje, izdelava finančnega plana, ocena dela o minulem obdobju in priprava osnutka akcijskega programa za prihodnje leto.

Mladi so poleg vseh navedenih nalog ki jih kar pisana paleta, uvrstili v program tudi stalne naloge, to so: spremljanje aktivnosti OO ZSMS v oglaševanju in uveljavljanju samoupravnih odnosov in utrjevanje samoupravnega položaja delavcev:

— pomoč pri izvrševanju nalog OK ZSMS ter Komiteja SLO;

— sodelovanje pri reševanju stanovanjske problematike;

— spremljanje kadrovske politike v delovni organizaciji Klime;

— izvoljen je mentor Klime osnovne organizacije ZSMS,

— spremljanje dogajanja v Klimi, sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami in pomoč pri reševanju problemov v okviru DO;

— predsedstvo OO ZSMS naj se zadoži, da se bo na svojih rednih sejah (mesečno) pogovorilo o tekočih problemih.

M. P.

Alkoholika v službi prenašamo, zdravljenje gledamo s sumničenjem

Za vedno zaznamovan

Pijača je človekov vsakdanji spremljevalec, tudi na delovnem mestu in v prostem času. Teško je določiti, kdo je alkoholik v pravem pomenu besede in kdo ne. Vzrokov za opijanje je veliko najsi bo v zasebnem življenju ali na delovnem mestu. Moja prijateljica, ki dela v zdravništvu 30 let kot višja medicinska sestra, na začetku svojega službovanja nima priložnosti videti, ko so pripeljali nekaj pijano žensko na kliniko. Ker ni poznala definicije alkoholizma, je priložnost prisotnemu zdravniku, da je resnično, če je ženska pijana. Ne vidim razlike, koliko lepši je videti pijan

obnašanje zanj, kajti njegova osebnost je že tako daleč deformirana, da ne vidi svojih slabosti. Sploh se ne zaveda, da ga je tu in tam načela bolezen.

Človeški organizem je tako zapleten sistem, da vsak organ, ki opravlja svojo funkcijo vzdrži določeno dobo, potem začne predčasno propadati zaradi preobremenjenosti z alkoholom, ki je prijatelna omama le za določen čas in to je prvih 20 minut, vse potlej pa deluje negativno. Načelnja človeški organizem na raznih koncih. Običajno je to vnetje želodčne sluznice ali gastritis, težave z jetri in morda še kaj. Takrat je za človeka skorajda nepozno, da bi ga poslali na zdravljenje. Sam bolnik bo svojo bolezen tako manipuliral, da bo vse njegovo okolje, v katerem dela in živi, krivo za njegove težave, on pa ogorčen in istočasno skrušen od žalosti ni kriv nič, da je bil tako grdo obtožen.

Odnos sodelavcev do zdravljenih alkoholikov in to uspešno zdravljenih je vse graje vreden. Zakaj? Vsak zdraviljen alkoholik je »ZAZNAMOVAN« oziroma nosi pečat, da se je zdravil, čeprav se je po zdravljenju vrnil trezen in urejen. Vsa njegova okolica, ki se še vedno po malem drogira, ga preprosto ne sprejme več v svoje okolje, čeprav je bil ta človek toliko sposoben, da je spoznal svoje slabosti, da se je njegovo obnašanje spremenilo, da je delaven in prizadeven, ter vreden, ostane »IZOBCE-NEC«. In to je tisto najbolj žalostno toda resnično dejstvo, da naša družba zgrešeno gleda na zdravljenca. Kar so mu prej nudili za njegovo rehabilitacijo, ko se vrne v svoje delovno okolje, njegovi sodelavci podrejo.

Človek, ki je živel toliko let v neurejenem okolju oziroma popival in uničeval sam sebe, poleg njega je trpela vsa družina, naj se čez noč spremeni v urejena človeka z samimi superlativi. To je nemogoče. Zdravljenec rabi leta in leta, da nadoknadi zamujeno. Zato se mora s pospešeno hitrostjo truditi, da dohiti svoje vrstnike. Namesto da bi mu pomagali, ter ga

POPRAVEK
V januarški številki IMP Glasnika sem v poročilih z iraških radijskih narobe napisal ime namnega direktorja SCT-ja Zidarja. Za napako se opravičujem.

LOJZE JAVORNIK

Bagdad ponoči.

Mansur je ena od velikih novih bagdadskih stanovanjsko-poslovnih četrti. Zadaj čisto na levi je Hotel Melia.

Irak: Dežela nasprotij

Dolgo časa že delamo IMP-jevci v Iraku, zato pogledimo nekaj podatkov in vtisov o tej državi!

Irak meri 438.446 kv. kilometrov (za primerjavo: Jugoslavija 255.804) in ima nad 14 milijonov prebivalcev. Večina (okrog 80 odstotkov) je Arabcev, ima pa Irak tudi manjšine: Kurde, Turkmence, Armence, Asirce in druge. Zemljišče je raznoliko: od gora na severozhodu, pa do hribov, ravnin in močvirij na jugu. Čeprav IMP-jevci poznajo predvsem ravnice, kjer je večina objektov, ki smo jih gradili.

Ko govorimo o deželi ne moremo mimo ugotovitve, da so Iranci zelo ponosni na bogato zgodovino območja, kjer je njihova država. Tu, na rodovitnih poljih med Evfratom in Tigrisom, je pred okrog 8.000 letih vzcvetela mezopotamska kultura in nato — z začetkom leta 2004—stara babilonska kultura, kjer zgodovinarji vidijo začetek svetovne civilizacije, saj so imeli Babilonci poleg likovnih umetnosti že tudi mnogo znanja o geometriji, aritmetiki, astronomiji in medicini. Hamurabi-jev zakonik pa je znamenita primerka družbene pravne ureditve. Skratka, Babilon je bil do svojega padca sredi prvega tisočletja pred našim štetjem eden od centrov takratnega dogajanja v svetu.

Potem so dolga stoletja temu območju gospodarili tuji. Naslednji vzpon se začne v 7. stoletju našega štetja. V 8. stoletju so zgradili Bagdad, ki je postal — s prekinitvami — središče kalifata. Do sredine 13. stoletja je država spet doživljala razcvet nato pa padla najprej pod mongolsko in nato pod turško vladavo, od leta 1917 pa pod britansko. Neodvisen je Irak spet od leta 1932. Znamenita prelomnica je bila revolucija 17. julija 1968, ki jo je izvedla socialistična stranka Bass. Takrat so postavili temelje sedanje družbene ureditve.

Rekli smo, da se je iraška civilizacija začela iz poljedelstva in Irak vlaga velike napore, da bi kmetijstvo ponovno čim bolj razvil. Problem je suša, zato si kmetijstva brez namakalnih sistemov sploh ne moremo predstavljati. Kjer zemljo namakajo, pa žanjejo tudi dvakrat letno. Gojijo žitarice, vključno z rižem, sončnice in bombaž, medtem ko je sever znan po tobaku. Na namakalnih njivah uspeva tudi zelenjava, da o raznih vrstah sadja ne govorimo — od limon in grozdja, pa preko hrušk in marelic do smokve in granatnih jabolok. Najbolj tipično sajde pa je datelj. Iranci dateljno palmo izredno cenijo in ji pravijo »večno drevo«. V neki turistični brošurici sem prebral, da gojijo 531 raznih vrst dateljnov. Še bolj pomembno je, da imajo kar 40 odstotkov svetovnega pridelka dateljnov.

Od naravnih bogastev, oziroma gospodarskih panog pa je Irak najbolj seveda znan po nafti. Je med državami z najbogatejšimi naftnimi zalogami, ki pa jih zaradi vojne z Iranom ne more v polni meri izkoriščati. Ima pa Irak tudi drugo vrsto industrije — od proizvodnje cementa, jute, živilske industrije, cigaretne tovarne, papirnice do steklarn, medtem ko v letih po revoluciji razvijajo predvsem petrokemično in težko industrijo.

To je nekaj podatkov iz turističnih vodnikov. Naši ljudje, ki delajo v Iraku pa občutijo to deželo predvsem kot deželo neizmernih kontrastov.

Človek je presenečen že ko pomisli, da traja vojna z Iranom dobra štiri leta, a na bagdadskih ulicah tega pač ni čutiti. Ponoči se mesto koplje vlučeh. Življenje teče, kot da ni nič. Pač — tisti, ki so v Iraku že več let, razumijo, da se posledice vojne poz-

najo na policah trgovin. Včasih si tako rekoč v vsaki prodajalni dobil, kar si si mogel izmisliti in še več. Vsa japonska tehnična roba je iz trgovin skoraj povsem izginila. Gurmanom pa se cedijo sline, ko se spomnijo, kako so včasih kupovali najbolj ekstravagantne specialitete — od konzerv švedskih rakcev, francoskih školjk do ciprskega krompirčka. Ja, na policah bagdadskih trgovin je bil še pred tremi leti prisoten ves svet. Zdaj naši upravičeno jamrajo, kako je vse drago. Kila pomaranč — dva iraška dinarja. (Če hočeš preračunati iraški dinar v jugo-dinar, ga množiš s 70!).

Po drugi strani pa so Bagdad ravno v tem času preprele široke avtoceste z velikanskimi pentljami, zrasle so velike stanovanjske soseske, visoki hoteli in poslovne zgradbe. Bagdad šteje danes več kot 4 milijone prebivalcev in z novimi stanovanjskimi in poslovnimi četrtmi je podoben kateremu koli svetovnemu središču. Saj so jih tudi projektirali in gradili arhitekti in gradbinci vsega sveta! A poleg najelegantnejše nove soseske so stare hiše in ulice brez kanalizacije.

In promet! Zjutraj, tja do devete, so ceste že nekam prazne. Potem pa se začne po njih vlivati neskončna reka avtomobilov, ki postaja proti večeru vse gostejša. O prometu vam lahko naši fantje povedo neverjetne zgodbe. Arabci so temperamentni vzorniki in od vseh naprav v avtomobilu bi gotovo najtežje pogrešali hupo. Skoraj bi mislili, da bi Arabec prej znal voziti avto brez sprednjega levega kolesa kot pa brez hupe. In to, da ti bo ponoči pripeljal, po možnosti brez luči, nasproti po napačni strani avtoceste, ni nič neobičajnega. In če bo le imel čas, ti bo še popuhal in pokazal, kako zaručan si, da voziš po njegovi strani avtoceste ravno takrat, ko se mu mudi. Kazni za prekrške so pa hude. Tudi tam uvajajo varnostne pasove in če te policaj zaloti neprivezanega, te mirno osuši za 50 dinarjev (Množiš s 70!).

Se pa menda lahko baranta tudi s policajem.

Barantanje je v arabskih državah sploh posebnost in umetnost. Bil sem poleg, ko je šla Silva Škoda na Iraqui Airways po letalske vozovnice. Peljala sva se z nekim razpadajočim peugeotom, vsem zarjavelim, popackanim, res pravo škatlo — seveda tudi brez taksimetra. Na koncu je voznik zahteval za vožnjo dinar in pol.

»Preveč je«, mu je Silva rekla mirno.

»Kaj pa še!« je povzdignil glas. Ona pa še bolj: »Saj to ni nobena razdalja. Pa svoj avto poglej! kako moreš zahtevati toliko denarja za vožnjo v takem avtomobilu?« je vpila nanj. Sem že mislil, da se bosta nazadnje še stepala. No ko mu je na ves glas začela kritizirati avtomobil in s prstom kazati na raztrgane sedeže, je voznik skrušen pristal na nižjo ceno.

Iskušeni barantači vedo povedati, da tu obstajajo stroga pravila. Govoriti moraš veliko, a to ni dovolj. Biti moraš tudi prepričljiv. Med našimi v Bagdadu kroži legenda, kako je Lojze Podlogar kupoval preprogo. Več ur je menda trajalo pogajanje in Podlogar je medtem na preprogi odkril prav vsako, tudi najmanjšo napako, cel kup pa si jih je izmislil in bil je tako prepričevalen, da je zbil ceno na delček prvotne. Prodajalec je menda na koncu jokal, njegov oče ga je zmerjal, kakšno neumnost je naredil, množica Arabcev, ki so zvesto

Podlogarju, ko je ponosno odkorakal s preprogo. Arabci radi barantajo, zato tudi cenijo mojstre te umetnosti.

V sedemdesetih letih je bil Irak eno samo veliko gradbišče. Povsod se je gradilo — od tovarn, do poslovnih stavb in stanovanj. Ta gradnja je zdaj precej upočasnjena, kar vidiš že na avtocestah po deželi, kjer ni več take množice transportov kot pred leti. A vendar se gradnje še nadaljujejo, čeprav bolj umirjeno. V Bagdadskem observatoriju smo lahko prebrali, da je ministrstvo za gradnje od začetka vojne končalo 25.000 stanovanj, v gradnji pa jih je še 30.000. Vlada pa tudi daje parcele ljudem, ki hočejo graditi sami. Od leta 1981 do 1983 so jih razdelili 541.000.

Razvoj je opazen. Fantje s Projekta 202 D se spomnijo, kako so imeli na začetku ves čas za sosede nomadske družine s čredami ovac. V letih gradnje so nomadi s svojimi šotori izginili neznano kam, zato pa se širijo sistemi namakalnih kanalov in vse več zemlje je lépo obdelane.

Okrog projekta so še tipične kmečke hiše iz blata, ki se ti zdijo, ko jih pogledaš od daleč, tako revne. A tudi na teh hišah so TV antene pravilo, med kravami in ovcami pa so na njihovih dvoriščih parkirani traktorji, džipi in osebni avtomobili. Spet eno tistih iraških protislovij... Ob cestah pa vidiš vse več zapuščenih koč iz blata. Njihovi stanovalci so se očitno preselili v nove stanovanjske soseske.

»Res je Irak tudi v času vojne dosti napravil za standard ljudi,« je rekel monter Klaudio Černek, ki dela v Iraku že štiri leta in pravi tudi, da se je Bagdad v tem času stoodstotno spremenil.

Poleg velikih nasprotij torej tudi nagel razvoj.

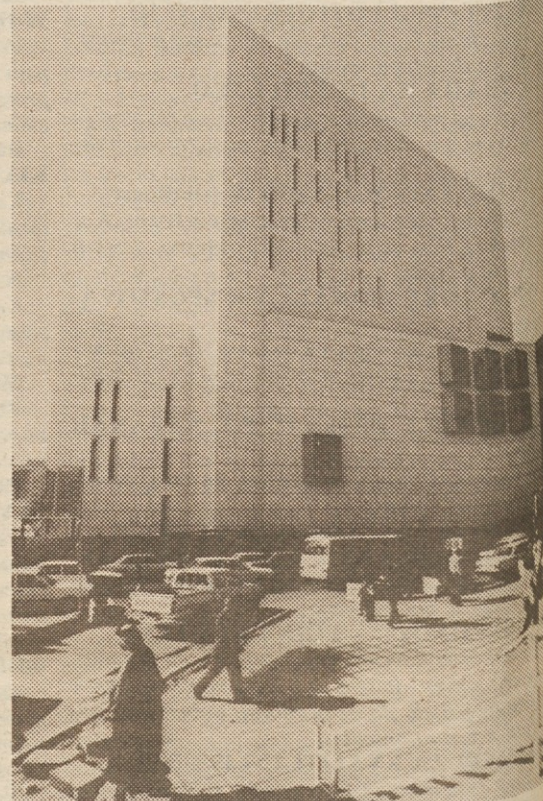
LOJZE JAVORNIK

**Več glav več ve.
Več sodelavcev, boljši
Glasnik!**

**Dopisujte v Glasnik!
Telefon uredništva:
(061) 343-342.**

Prodajalec rib.

Ena najlepših stavb v Bagdadu je Raffidan banka vsa iz bleščečega marmorja. Takoj poleg nje je tržnica — suk.

Suk je znamenita tržnica v Bagdadu.

Takšne so iraške hiše iz blata